

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

4 PRIRUČNIK

ZA RAD KONTROLORA
IZBORNIH
REZULTATA

Sarajevo, srpanj 2022.

Dr. Suad Arnautović

PRIRUČNIK
za rad kontrolora izbornih rezultata

Sarajevo, srpanj 2022.

PRIRUČNIK za rad kontrolora izbornih rezultata

Izdavač: Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine, Danijela Ozme br. 7, 71000 Sarajevo,
tel.: 033 / 251 300, faks: 033 / 251 329, e-pošta: info@izbori.ba, mrežna stranica: www.izbori.ba.

Za izdavača: dr. Suad Arnautović, predsjednik

Autor: dr. Suad Arnautović

Suradnici na pripremi publikacije: Mustafa Laković, Veljko Petrović i Mladen Vičević

DTP:

ISBN 978-9958-555-68-8

CIP zapis dostupan u COBISS sistemu Nacionalne i univerzitetske biblioteke BiH pod

ID brojem 50897414

Na 41. sjednici Središnjeg izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine koja je održana 25.08.2022. godine, ovaj priručnik je odobren za korištenje izbornoj administraciji Bosne i Hercegovine.

“Svi izrazi pisani u jednom rodu odnose se bez diskriminacije na oba spola.”

Priručnik se distribuira besplatno!

SADRŽAJ

POGLAVLJE 1 – Unos i kontrola izbornih rezultata u osnovnoj izornoj jedinici u BiH	11
Uvodne napomene	11
Mjerodavnosti kontrolora izbornih rezultata	11
Referent za unos izbornih rezultata	12
Supervizor izbornih rezultata	21
Kontrolor izbornih rezultata	25
POGLAVLJE 2 – Ogledni primjeri rješavanja validacijskih grešaka kontrolora izbornih rezultata u osnovnoj izornoj jedinici u BiH	31
Način postupanja kada se validacije ne mogu riješiti kroz redovitu proceduru	41
POGLAVLJE 3 – Unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje i kontrola izbornih rezultata u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH	43
Unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje	43
Kontrola izbornih rezultata u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH	44
PRILOZI	45
INSTRUKCIJA o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica u BiH	48
Plan i program edukacije kontrolora izbornih rezultata za Opće izbore 2022. godine	51

Riječ predsjednika Središnjega izbornog povjerenstva BiH

Priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata je prvi priručnik ovakve vrste u Bosni i Hercegovini te za cilj ima pomoći kontrolorima izbornih rezultata u općinskim i gradskim izbornim povjerenstvima, kao i kontrolorima u Glavnom centru za brojanje.

Po prvi put je u Bosni i Hercegovini uvedena procedura raspisivanja javnoga oglasa za popunjavanje pozicija kontrolora izbornih rezultata u izbornim povjerenstvima osnovnih izbornih jedinica i po prvi put će ti kontrolori biti imenovani na duže razdoblje, za više izbornih ciklusa, tako da će imati priliku da se umreži njihova struktura, da Središnje izborni povjerenstvo Bosne i Hercegovine vrši njihovu certifikaciju, da ima točnu evidenciju svih kontrolora, a to će biti prilika za primjenu nastavnoga plana i programa i da se vrši kontinuirana obuka tih kontrolora.

U izradi priručnika su uporabljeni resursi Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

dr. Suad Arnautović

KONTROLORI IZBORNIH REZULTATA

PREDGOVOR

Točno i pošteno brojanje glasova na izborima čini nezamjenjivu ulogu u zaštiti integriteta izbora i prava svakoga birača na glasovanje i prava da bude biran na slobodnim i poštenim izborima. Neovisno o drugima, vrlo značajnih, kredibilnih, nezamjenjivih dijelova izbornoga procesa, samo jedno netočno prebrojavanje palih glasova može urušiti cjelokupni integritet izbornoga procesa. To dalje vodi ka smanjenju povjerenja javnosti u izbore i izbornu administraciju, te može izazvati odbijanje prihvaćanja rezultata izbora od sudionika izbornoga nadmetanja što može voditi do neslućenih situacija, javnih protesta, pa čak i do konflikata u nekom društvu. Iako se sam proces brojanja glasova i njihova tabulacija razlikuje u pojedinostima od države do države, točnost, poštenje i transparentnost su univerzalna načela koja karakteriziraju slobodne i poštene izbore.

U Kodeksu dobrog vladanja u izbornim pitanjima Europskoga povjerenstva Vijeća Europe za demokraciju putem zakona (Venecijansko povjerenstvo) je navedeno:

„Brojanje glasova treba se sprovesti na transparentan način. Dopustivo je da birači upisani na biračkom mjestu budu nazočni; nazočnost domaćih i međunarodnih promatrača treba biti odobrena. Ovim osobama treba biti dopuštena nazočnost pod svim okolnostima. Mora se načiniti dovoljan broj primjeraka zapisnika s biračkoga mjesta tako da ga sve navedene osobe dobiju; jedan primjerak treba odmah staviti na oglasnu ploču, drugi se zadržava na biračkom mjestu, a treći se dostavlja povjerenstvu ili mjerodavnom tijelu.“¹

Ovaj priručnik je pionirski rad ovakvoga sadržaja u Bosni i Hercegovini i ima za cilj povećanje transparentnosti u radu izborne administracije i kredibilnosti izbornoga procesa općenito. Od prvih postdejtonskih izbora do ovih Općih izbora 2022. godine, priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata nikada nije napisan, što je predstavljalo ogromnu prazninu u radu izborne administracije i u izbornim procesima u BiH.

Svakako, razlog takvom stanju nije bio nedostatak stručnoga znanja i autora takvog profila, koji bi imali snage, znanja, volje i vremena niti potrebnih kvalifikacija, poznavanja materije ili, pak, nekih drugih logističkih ili kognitivnih vještina, za pisanje ovakvoga priručnika i izlaganje istoga sudu javnosti. Mislim da je razlog tomu što nije bilo potrebne razine društvenoga interesa, tj. interesa šire javnosti, a posebno interesa političkih stranaka, promatrača izbora, civilnoga društva i javnog mnijenja općenito, za upoznavanje s ovlastima i djelokrugom rada službenika iz ovoga dijela izbornoga procesa, za nadzor nad radom ove važne karike u izbornom procesu.

Sada je došao red da se i najšira javnost detaljnije upozna s obujmom posla i mjerodavnostima kontrolora izbornih rezultata, što bi trebalo doprinijeti ukupnoj slici o transparentnosti u radu izborne administracije i prijeko potrebnom izbornom integritetu.

Pored toga, priručnik je, kako mu i naslov kazuje, pisan s praktičnim ciljem da bude „pri ruci“ svakom kontroloru izbornih rezultata, svakom članu tijela za provedbu izbora, svakom kan-

¹ EUROPSKO POVJERENSTVO ZA DEMOKRACIJU PUTEM ZAKONA (VENECIJANSKO POVJERENSTVO) KODEKS DOBROG VLADANJA U IZBORNIM PITANJIMA SMJERNICE I OBRAZLOŽENJE usvojeni na 52. sjednici Venecijanskoga povjerenstva (Venecija, 18. – 19. listopada 2002. g.), toč. 46, str. 24, Izvor: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-bos](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023rev2-cor-bos)

didatu, svakom političkom subjektu, svakom novinaru, odnosno svima koji žele izvršiti uvid u to tko i kako kontrolira rezultate izbora dobivene na biračkom mjestu u svojoj osnovnoj izbornoj jedinici, odnosno u Glavnom centru za brojanje.

Ako je i bilo fame oko toga tko može biti kontrolor, kako se on imenuje, što radi i kome podnosi izvješće, od sada će to biti prošlost jer će ovaj priručnik skinuti veo misterioznosti oko ovoga vrlo važnoga dijela izbornog procesa u BiH.

Priručnik je pisan prvenstveno s namjerom da kontrolori izbornih rezultata imaju „pri ruci“ *text book* koji će im pomoći u svakodnevnom obavljanju ovih vrlo važnih i odgovornih javnih poslova.

Još jedna korisna novina u ovom priručniku koja će, nadamo se, doprinijeti boljem informiranju i razumijevanju zadatka kontrolora izbornih rezultata jest „rastjerivanje magle“ u neskladu pojmova kontrolor izbornih rezultata, supervizor izbornih rezultata, referent za unos izbornih rezultata, centar za pravilno sjedinjavanje rezultata, koji su se koristili, odnosno koji se koriste u praktičnom radu na ovim poslovima i koji su stvarali pojmovnu „babilonsku kulu“ u glavama birača, običnih ljudi, promatrača izbora, predstavnika medija i drugih osoba uključenih u izborni proces u BiH.

U ovom priručniku su na jednom mjestu skupljeni sva važna gledišta mjerodavnosti i opsega rada kontrolora izbornih rezultata sukladno pozitivnom zakonodavstvu, tj. podzakonskim propisima Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine. On će omogućiti da se s jedne strane, na precizan, koncizan i što je najvažnije, propisan način, stekne uvid u mjerodavnosti i funkciji kontrolora izbornih rezultata, te tako bolje razumijemo rad ovih osoba, a s druge strane, pomogne kontrolorima izbornih rezultata da na zakonit način obave svoju vrlo važnu društvenu funkciju.

U njemu su opisane i praktično prikazane funkcije kontrolora izbornih rezultata koji čine dio organizacijske strukture i mjerodavnosti tijela za provedbu izbora na lokalnoj razini (općinska i gradska izborna povjerenstva), kao i kontrolora u Glavnom centru za brojanje. U tom kontekstu ovaj priručnik sadrži jasan i detaljan opis mjerodavnosti i djelokruga rada kontrolora izbornih rezultata, referenata za unos izbornih rezultata i supervizora izbornih rezultata, te njihove obvezne postupke i radnje u odnosu na Središnje izborni povjerenstvo BiH koju realiziraju putem Jedinstvenoga informacijskog izbornog sustava (JIIS).

Svrha ovoga priručnika je, također, pomoći unifikaciji procesa rada svih kontrolora izbornih rezultata u Bosni i Hercegovini po jedinstvenoj metodologiji izvršenja ovih poslova. U priručniku se daje jedinstven opis svih radnji koje sukladno zakonu mora izvršiti kontrolor izbornih rezultata kako bi obavio propisane poslove i zadatke i ispunio svoju osnovnu funkciju. On će tako pomoći i novoimenovanim kontrolorima izbornih rezultata, koji su po prvi put imenovani na temelju javne procedure natječaja. Iako se prvi put susreću s ovim poslovima, novoimenovani kontrolori izbornih rezultata će uz pomoć ovoga priručnika moći uspješno izvršavati sve svoje poslove i zadatke jer su sve radnje opisane koncizno i točno, slijedeći prirodni i propisani redoslijed radnji i zadataka potrebnih svakom kontroloru izbornih rezultata kako bi uspješno izvršio propisane radne zadatke.

Ključno pitanje integriteta izbornoga procesa u BiH je korespondiraju li usvojene procedure s općeprihvaćenim međunarodnim standardima i globalnim normama kako bi se taj proces mogao kvalificirati kao *free and fair*, tj. kao slobodni i pošteni u svim dijelovima jednoga izbornog

ciklusa, uključujući predizborno razdoblje, izbornu kampanju, izborni dan i njegove posljedice, tj. rezultate izbora.

S druge strane zlouporabe u izborima, tj. koje se na engleskom govornom području nazivaju sintagmom *electoral malpractices*, apsolutno poništavaju sve ono što su standardi slobodnih i poštenih izbora. Te zlouporabe mogu biti vršene u svim dijelovima izbornoga ciklusa, od raspisivanja izbora do njihovog potvrđivanja, a naročito prilikom zbrajanja i točnoga unosa rezultata izbora. Bilo koja, pa čak i nenamjerna greška ili propust koji može uslijediti bilo zbog umora ili trenutka nepažnje, bilo s izrazitom namjerom, može srušiti sve napore brojne vojske čestitih i poštenih izbornih službenika u očuvanju integriteta izbora. Jednom izgubljeno povjerenje teško se vraća. Zato je ovo, vjerojatno, najosjetljiviji posao koji jedan izborni službenik može obavljati.

Najšire shvaćeni koncept izbornoga integriteta omogućava novi način klasifikacije, mjerenja i analiziranja problema u kvaliteti izbornoga procesa. Mogu li u tom kontekstu kontrolori izbornih rezultata doprinijeti većoj kvaliteti izbornog procesa u Bosni i Hercegovini? Apsolutno mogu, kao uostalom svi važni dijelovi i izvršitelji u tom procesu.

Nakon zatvaranja biračkih mjesta i poslije dana izbora najvažniji kriteriji za kvalificiranje održanih izbora kao slobodnih i poštenih jest, između ostaloga: (1) službeno i ekspeditivno, tj. što je prije moguće priopćavanje rezultata izbora; (2) nepristranost izvješćivanja medija o izbornim rezultatima; (3) prihvaćanje rezultata izbora od svih sudionika u izbornom nadmetanju; (4) nepristrano i žurno postupanje po izbornim žalbama; (5) uvođenje na izabrane položaje onih kandidata koji su propisno izabrani.

Dakle, slobodnih poštenih izbora nema bez ispunjenja ovih kriterija, a jedan od najvažnijih jest službeno i ekspeditivno priopćenje rezultata izbora, a čega nema bez brzog, kvalitetnog i zakonitog rada kontrolora izbornih rezultata.

Jedan od najvažnijih načela kompetitivnih izbora jest točan i pošten proces verifikacije glasačkih listića i brojanja glasova. Zato se ni kompetitivni izbori, a kompetitivnost je neophodan i nezamjenjiv element demokratskih izbora, bez ispunjenja ovoga načela ne mogu smatrati slobodnim i poštenim, tj. demokratskim.

Zato se u svakom političkom sustavu, pa tako i bosanskohercegovačkom, postavlja pitanje poduzimaju li se odgovarajuće mjere za sprječavanje izborne prevare, tj. izborne krađe? U već citiranom dokumentu Venecijanskoga povjerenstva je navedeno:

“Do krađe će teško doći ukoliko članovi biračkoga odbora predstavljaju pravilnu ravnotežu političkih stavova, a ocjena jesu li izbori bili poštenu se treba vršiti isključivo na temelju dva glavna kriterija: broj birača koji su glasovali u odnosu na broj glasačkih listića u glasačkim kutijama. Prvi kriterij se utvrđuje na temelju broja potpisa u biračkom popisu. Budući da je ljudska priroda takva kakva je (i bez ikakve namjere da se izvrši krađa), vrlo je teško postići potpunu podudarnost između dvije mjere, i svaka dodatna mjera kontrole kao što je označavanje kontrolnih kupona glasačkih listića brojevima ili usporedbe ukupnoga broja glasačkih listića u glasačkim kutijama i poništenih i neuporabljenih s brojem glasačkih listića dostavljenih biračkom mjestu može pružiti određene indicije, ali nitko ne treba imati iluzije kako će se rezultati ovih različitih mjera podudarati savršeno. Rizik u povećanju broja mjera koje se rabe leži u tome da se razlike u zbrojevima, a konačno i nepravilnosti, neće uzimati ozbiljno u obzir. Bolje je imati strogu kontrolu nad dvije mjere nego slabu – i time neučinkovitu – kontrolu nad većim brojem promjenjivih.”²

² Isto, tač. 32, str. 22.

U ovom kontekstu treba naglasiti vezu između ostvarivanja načela tajnosti glasa i osiguranja integriteta brojanja glasova te utvrđivanja i sjedinjavanja točnih rezultata glasovanja.

Naime, tajno glasovanje je jedan od pet načela na kojima se temelje slobodni i poštenu izbori (pored općega, univerzalnoga prava glasa; izravnoga izbora najmanje jednoga doma parlamenta u bikameralnim parlamentarnim sustavima; slobodnoga izražavanja volje birača; te jednakosti glasa što podrazumijeva da „glas jednoga birača treba biti jednak glasu drugoga“). Komplementarno tom načelu je i načelo integriteta brojanja glasova koje se ogleda kroz dva gledišta: (1) da je osigurano da izražena volja birača bude prihvaćena, tj. uzeta u obzir; te (2) da objavljeni rezultati glasovanja korespondiraju s ukupno danim (palim) glasovima.

Tehnička ispravnost izbornoga procesa naročito ima utjecaja na tijelo koje je odgovorno za organizaciju i upravljanje izborima (Electoral Management Body). Zato je izuzetno važno da to tijelo u svom radu djeluje neovisno, nepristrano i učinkovito, podrazumijevajući i rad kontrolora izbornih rezultata.

Naš izborni sustav predviđa da se svi glasački listići broje odmah na biračkom mjestu, osim ako Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi da će se glasački listići brojati u jednom ili više glavnih centara za brojanje. Nakon što birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu on odmah, a najkasnije 12 sati nakon zatvaranja biračkoga mjesta, dostavlja mjerodavnom izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice zapisnik o radu biračkoga odbora (kojega potpisuju svi članovi biračkoga odbora), izvod iz Središnjega biračkog popisa, sve glasačke listiće (nepotvrđene glasačke listiće, važeće glasačke listiće, nevažeće glasačke listiće, neuporabljene glasačke listiće i upropaštene glasačke listiće) i sve ostale posebne obrasce koje je propisalo Središnje izborno povjerenstvo BiH.

Nakon što dobije te rezultate izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice utvrđuje sjedinjene zbrojne rezultate glasovanja provedenoga na teritoriju te osnovne izborne jedinice za sva tijela vlasti za koje su provedeni izbori i o tome sastavlja zapisnik koji se podnosi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta. U tom poslu ogromna je uloga kontrolora izbornih rezultata da na točan, zakonit i potpun način utvrdi sjedinjene zbrojne rezultate glasovanja. Nakon toga, izborno povjerenstvo osnovne izborne jedinice je obvezno javno izložiti detaljan tablični prikaz za sjedinjene zbrojne rezultate glasovanja po političkim subjektima i kandidatima kako bi javnost mogla imati uvid u njih. Preslike sjedinjenih rezultata glasovanja bit će uručene akreditiranim promatračima rada izbornoga povjerenstva osnovne izborne jedinice na njihov zahtjev.

Naš izborni sustav za izbor zastupničkih tijela je sustav proporcionalne reprezentacije (PR) sa zatvorenim neblokiranim listama (Close, non blocked list). Takav sustav omogućava biračima označavanje vlastitih preferencija na jednoj odabranoj listi političkoga subjekta. U takvim sustavima vrši se dvostruko brojanje, prvo brojanje za političke subjekte, a potom brojanje za pojedinačne kandidate na odabranoj kandidacijskoj listi.

Pod takvim sustavima proces brojanja glasova na biračkim mjestima je duži nego pod kategorijalnim sustavima jer se moraju prebrojati ne samo prve preferencije jednoga političkog subjekta, već i sve sljedeće preferencije koje su označene na glasačkom listiću od strane birača.

Distribucija preferencija se vrši ručno i taj posao nekada može oduzeti znatno vrijeme.

Poslije brojanja glasova na biračkim mjestima i objave rezultata, utvrđeni rezultati izbora

se dostavljaju izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice u kojoj se sjedinjuju pristigli rezultati sa svakoga biračkog mjesta i vrši proces sjedinjavanja i utvrđivanja točnih rezultata za cijelu osnovnu izbornu jedinicu.

Tada je nezamjenjiva uloga kontrolora izbornih rezultata. On vrši korekcije u aplikaciji za unos izbornih rezultata matematičkih nepravilnosti u statističkim podacima na svim biračkim mjestima na kojima nisu ispoštovane sve propisane matematičke radnje, te izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice podnosi aplikacijsko generirano izvješće za nevalidna biračka mjesta, posebno u situaciji kada nisu ispravno navedeni podaci o ukupnom broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbroja ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića i ukupnoga broja važećih glasačkih listića. Tada kontrolor izbornih rezultata izbornom povjerenstvu podnosi, putem Jedinštenoga informacijskog izbornog sustava (JIIS), aplikacijski generirane zahtjeve za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata, koja te zahtjeve upućuje Središnjem izbornom povjerenstvu BiH na daljnje odobrenje.

U tom procesu kontrolori izbornih rezultata imaju nezamjenjivu ulogu. Oni moraju iskontrolirati sve pristigle rezultate i nadzirati rad referenata za unos izbornih rezultata i unos istih u aplikaciju.

Središnje izorno povjerenstvo BiH vrši kontrolu i sjedinjavanje podataka sa svih originalnih obrazaca rezultata koji se utvrđuju u Glavnom centru za brojanje (to su glasovi prispjeli poštom, glasovi birača koji su glasovali nepotvrđenim glasačkim listićima, birača koji su glasovali glasačkim listićima za glasovanje u odsutnosti, birača koji su glasovali u diplomatsko-konzularnim predstavništvima, glasovi birača koji su vezani za domove zbog starosti, bolesti ili invaliditeta, koji su zatvorenici ili su vezani za ustanove), dok kontrolu rezultata s redovitih biračkih mjesta vrši izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice.

Poslove sjedinjavanja i kontrole izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje vrši glavni kontrolor, zamjenik glavnoga kontrolora i kontrolori za obradu, unos i potvrdu rezultata, koje imenuje Središnje izorno povjerenstvo BiH posebnom odlukom, dok kontrolu rezultata s redovitih biračkih mjesta vrše kontrolori izbornih rezultata koje imenuje izorno povjerenstvo osnovne izborne jedinice. Svi ovi kontrolori izravno su odgovorni Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, odnosno izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice.

Kontrola dostavljenih izbornih rezultata obavlja se na temelju provjera točnosti podataka koji se sjedinjuju s obrazaca za zbrojne rezultate glasovanja sa svih biračkih mjesta i obrazaca za zbrojne rezultate Glavnoga centra za brojanje, i to: usporedbom ukupnoga broja potpisa iz Središnjega biračkog popisa s ukupnim brojem glasačkih listića u glasačkim kutijama; u sustavu većinskoga glasa, usporedbom ukupnoga broja glasova za svakoga pojedinog kandidata i ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića s ukupnim brojem izdanih glasačkih listića; u sustavu proporcionalne reprezentacije, usporedbom ukupnoga broja glasova za svaki politički subjekt i ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića s ukupnim brojem izdanih glasačkih listića; i u sustavu proporcionalne reprezentacije, usporedbom ukupnoga broja glasova za svakoga pojedinog kandidata unutar jednoga političkog subjekta s ukupnim brojem glasova koje je osvojio taj politički subjekt u cjelini.

Ako se utvrdi da su točni podaci upisani u pogrešna polja na obrascu, kao i da su učinjena pogrešna sumiranja od strane predsjednika i članova biračkoga odbora, kontrolori izbornih rezultata imaju ovlasti izvršiti i ovjeriti ispravku grešaka u aplikaciji JIIS.

Izuzetno, na zahtjev glavnoga kontrolora u Glavnom centru za brojanje, Središnje izorno

povjerenstvo BiH donosi zaključak kojim se naređuje Glavnom centru za brojanje pravilno brojanje glasova. Glavni centar za brojanje provjerava i broji važeće, nevažeće i neuporabljene glasačke listiće za razinu za koji je donesen zaključak.

Središnje izborno povjerenstvo BiH odmah po donošenju odluke o objavi izbornih rezultata, detaljan tablični prikaz rezultata glasovanja na razini biračkoga mjesta po političkim subjektima i kandidatima stavlja na uvid javnosti. Rezultati glasovanja u Glavnom centru za brojanje bit će javno izloženi u centru za brojanje, kako bi javnost mogla imati uvid u njih. Preslike rezultata glasovanja bit će uručene akreditiranim promatračima rada Glavnog centra za brojanje na njihov zahtjev.

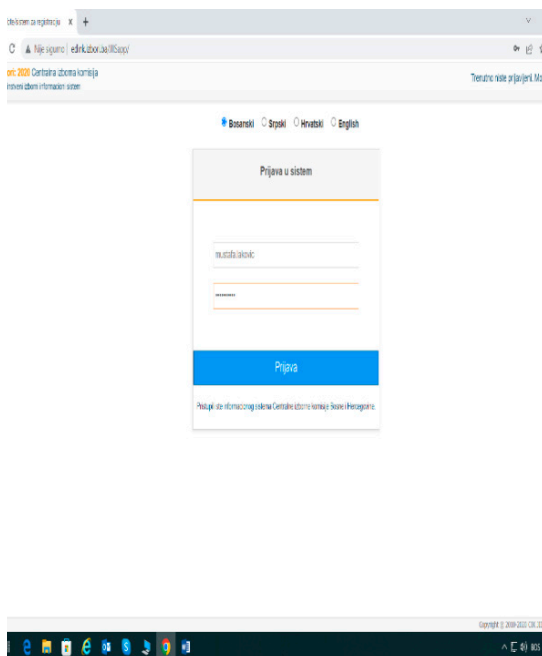
I na kraju, posljednja faza u ovom dijelu izbornoga procesa je objava detaljne statistike rezultata izbora sa svakoga biračkog mjesta i osnovne izborne jedinice u cjelini za koju se daju sjedinjeni zbrojni rezultati. Taj proces, kao dio mjerodavnosti i odgovornosti izborne administracije, nije moguće kvalitetno uraditi bez kvalitetnoga, zakonitoga i nepristranoga rada kontrolora izbornih rezultata.

Sarajevo, srpanj 2022. godine

dr. Suad Arnautović

POGLAVLJE 1 – Unos i kontrola izbornih rezultata u osnovnoj izbornoj jedinici u BiH

Uvodne napomene

Kako bi korisnik pristupio Aplikaciji za unos, obradu i kontrolu izbornih rezultata – JIIS BiH – modul za unos i obradu izbornih rezultata (u daljnjem tekstu: Aplikacija) potrebno je prijaviti se preko početnoga prozora za prijavu. Postupak prijave u Aplikaciju vrši se tako što se prvo odabere jezik na kojem se želi rabiti Aplikacija, nakon toga u polje “Username” korisnik upiše svoje “ime.prezime”, a u polje “Password” upiše jedinstvenu osobnu zaporku. Administrator aplikacije prilikom administriranja korisniku određuje poziciju koju će korisnik obavljati. Korisnik je obavezan kod prve prijave promijeniti svoju zaporku, s tim što zaporka mora imati minimalno 8 karaktera od čega mora biti jedno veliko slovo, jedan broj i jedan posebni znak (npr.#, \$, %, !).

Kontrolor izbornih rezultata, supervizor izbornih rezultata i referenti za unos izbornih rezultata sve svoje aktivnosti obavljaju u prethodno navedenoj Aplikaciji.

Mjerodavnosti kontrolora izbornih rezultata

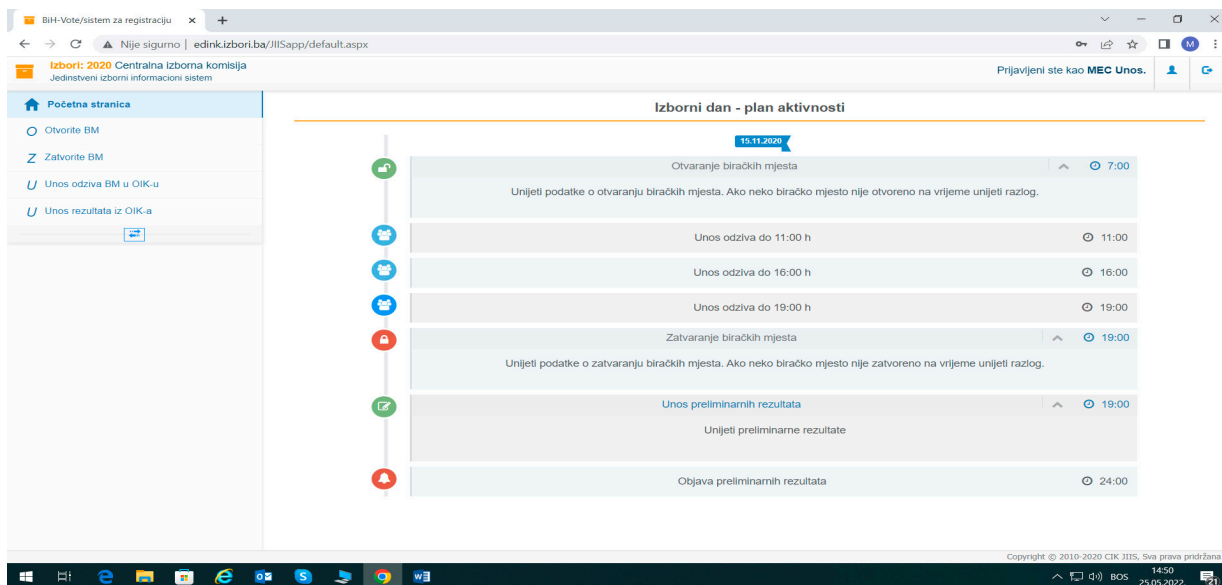
Mjerodavnosti kontrolora izbornih rezultata su:

- nakon stečenoga Certifikata, koji izdaje Središnje izborno povjerenstvo BiH, obučavati supervizora izbornih rezultata i referente za unos izbornih rezultata u svojoj OIJ;
- vršiti korekcije u Aplikaciji za unos, obradu i kontrolu izbornih rezultata (JIIS BiH – Modul za unos i obradu izbornih rezultata) matematičkih nepravilnosti u statističkim podacima za sva biračka mjesta na kojima nisu dosljedno provedene sve propisane matematičke radnje tako što:
 - a) vrši usporedbu broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te korigira test točnosti ukoliko nije ispravno utvrđen;
 - b) mijenja upisani broj potpisa ukoliko je birački odbor umjesto broja potpisa upisao podatak o broju imena na Izvodu iz Središnjega biračkog popisa;
 - c) korigira zbroj broja nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića ukoliko nije točno utvrđen;
 - d) korigira ukupan broj važećih glasačkih listića ukoliko nije ispravan i ne predstavlja zbroj svih glasova po kandidatima za većinski glas ili zbroj glasova po političkim partijama za sustav proporcionalne zastupljenosti;
 - e) korigira zbroj ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića i ukupnoga broja važećih glasačkih listića ukoliko nije točno utvrđen;
 - f) korigira u testu točnosti usporedbe ukupnoga broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbroja ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića i ukupnoga broja važećih glasačkih listića ukoliko nije točno utvrđeno.

Referent za unos izbornih rezultata

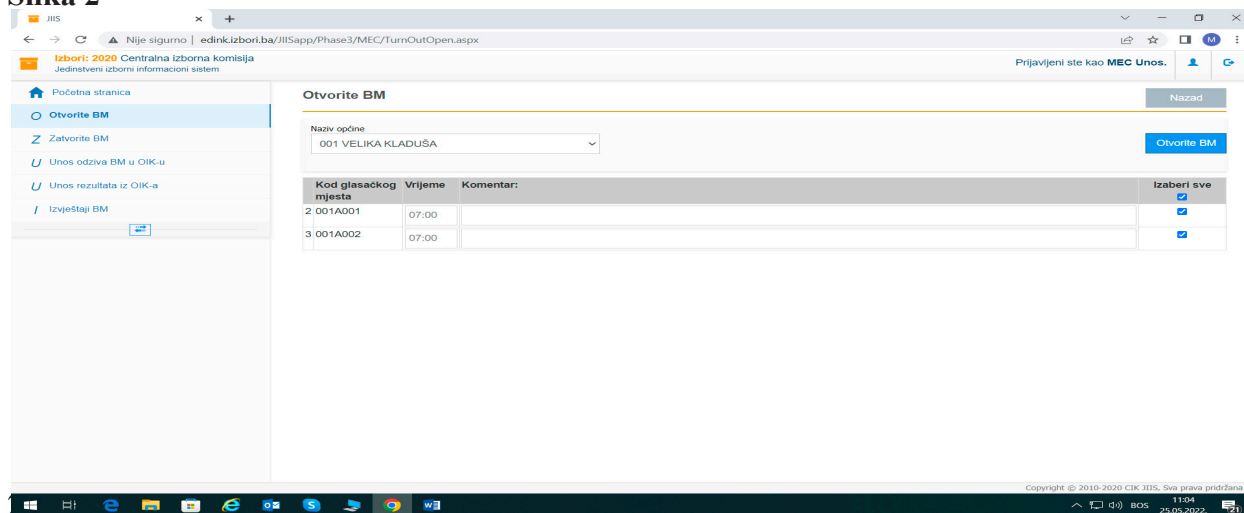
Kada se referent za unos izbornih rezultata prijavi u aplikaciju, na lijevoj strani prozora pojavit će meni s funkcionalnostima kojima ovaj korisnik raspolaže: „Otvorite BM“, „Zatvorite BM“, „Unos odziva BM u OIK-u“ i „Unos rezultata iz OIK-a“. (slika 1).

Slika 1.

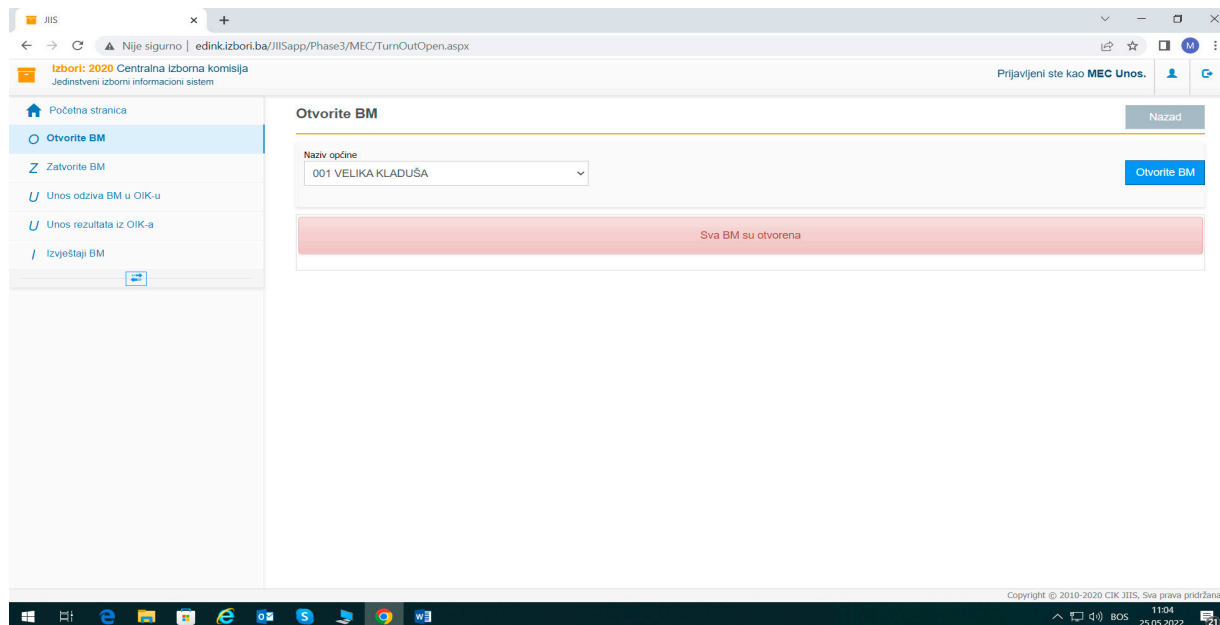
Referent svoje poslove počinje obavljati na dan izbora, 30 minuta nakon otvaranja biračkih mjesta, odnosno kada izborni povjerenstvo prikupi podatke o otvorenosti biračkih mjesta. Kada su podatci prikupljeni, referent će kliknuti na dugme „Otvorite BM“ gdje će mu se pojaviti prozor kao na slici 2.

Slika 2

U prozoru će biti prikazana sva biračka mjesta, a s desne strane će se nalaziti kvadratići za potvrdu u kojima će biti upisan znak ✓ što znači da su sva biračka mjesta markirana za otvaranje. Ukoliko su sva biračka mjesta otvorena, referent će kliknuti na opciju **Otvorite BM**, nakon čega će sva biračka mjesta biti otvorena i izgubit će se iz prozora (slika 3).

Slika 3.

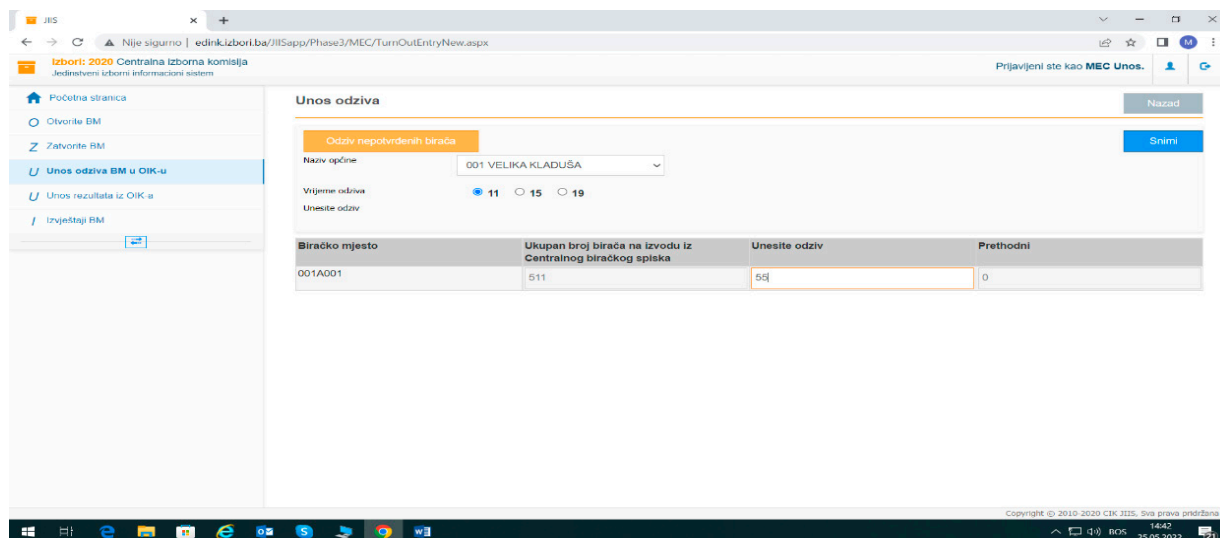

Ukoliko određeno biračko mjesto iz određenih razloga nije otvoreno, referent će kliknuti na kvadratić za potvrdu gdje se nalazi znak ✓, čime će se znak izgubiti. Nakon toga referent će u polje između broja biračkoga mjesta i kvadratića za potvrdu, u kom nema znaka ✓, upisati razlog zbog kojeg biračko mjesto nije otvoreno i tek nakon toga kliknuti na opciju „Otvorite BM“. Kada to biračko mjesto bude otvoreno, referent će u kvadratić staviti znak ✓ te otvoriti i to BM.

Referent će tijekom dana, u 11.30, 15.30 i 19.30 sati, u Aplikaciju unijeti odziv birača s presjekom u 11.00, 15.00 i 19.00 sati. Podatci o odzivu, odnosno broj potpisa na izvodu iz SBP-a unose se u predviđena polja pored broja biračkoga mjesta.

Odziv u 11.00 sati (slika 4),

Slika 4.

Odziv u 15.00 sati (slika 5)

Slika 5.

Copyright © 2010-2020 CIK JIIS. Sva prava pridržana

Biračko mjesto	Ukupan broj birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska	Unesite odziv	Prethodni
001A001	511	145	55

Odziv u 19.00 sati (slika 6).

Slika 6.

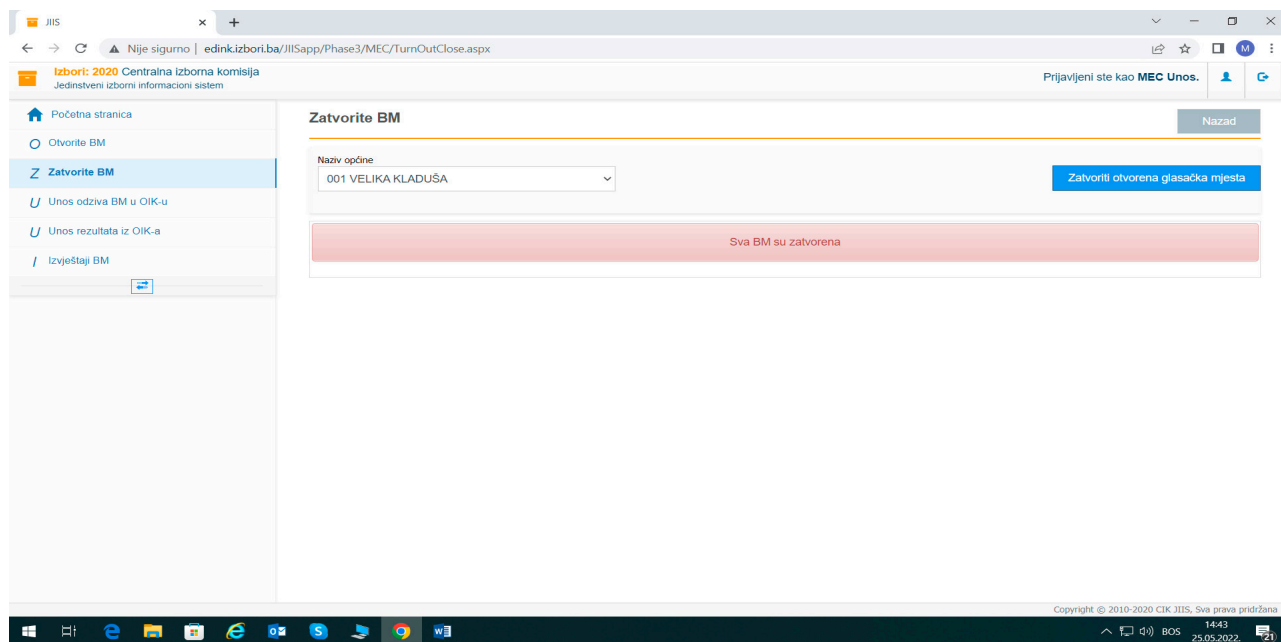
Copyright © 2010-2020 CIK JIIS. Sva prava pridržana

Biračko mjesto	Ukupan broj birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska	Unesite odziv	Prethodni
001A001	511	200	145

VAŽNO: Obvezno je prvo unijeti odziv u 19.00 sati, nakon čega se pristupa zatvaranju biračkih mjesta. Ukoliko se prvo zatvore biračka mjesta pa se unese odziv u 19.00 sati Aplikacija će prestati raditi. U tom slučaju bit će potrebna intervencija administratora Aplikacije Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

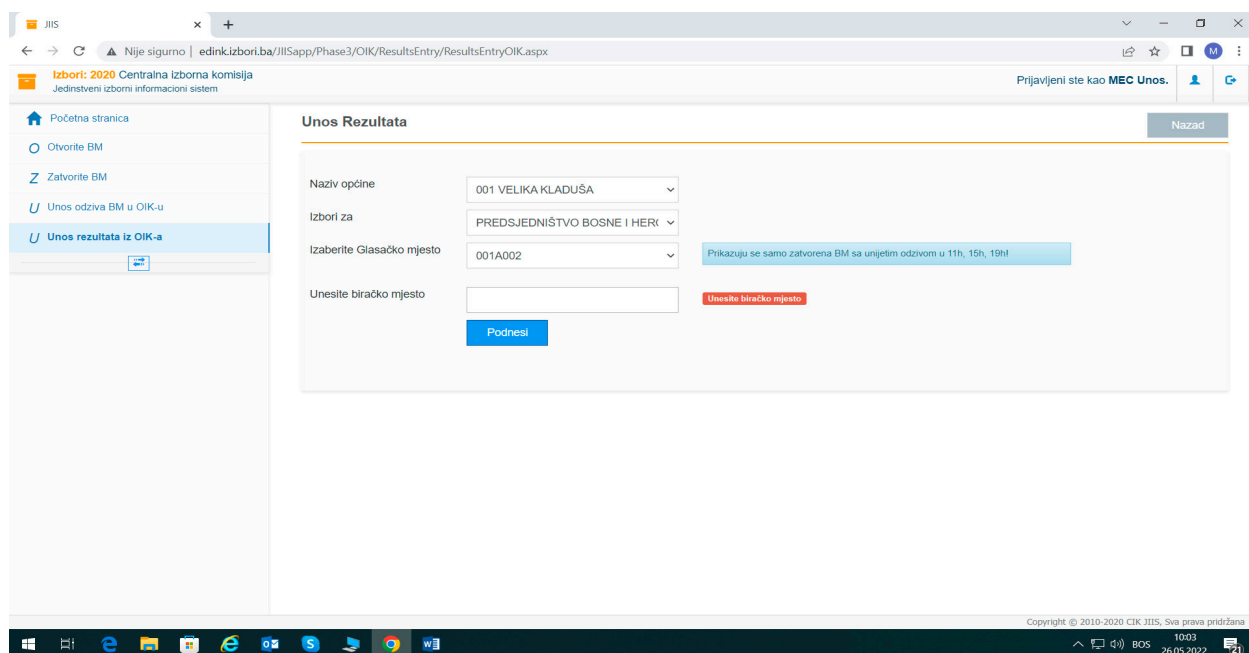
Nakon što je unesen odziv birača u 19.00 sati, referent će putem opcije „Zatvorite BM“ doći u formu gdje će mu se pojaviti sva biračka mjesta koja su otvorena (slika 7). Procedura zatvaranja biračkih mjesta je identična proceduri otvaranja biračkih mjesta.

Slika 7.

Nakon što birački odbori završe brojanje glasačkih listića prve razine (izborna razina većinski glas) i izbornu povjerenstvo prikupi zelene preslike, referent će unijeti izborne rezultate za tu razinu. Unos izbornih rezultata se vrši tako što se klikne na opciju „Unos rezultata iz OIP-a“, nakon čega se pojavi prozor za unos izbornih rezultata (slika 8).

Slika 8.

Referent će prvo odabrati razinu za koju se unose rezultati. Nadalje, iz padajućeg menija izabrat će broj biračkoga mjesta za koje želi unijeti izborne rezultate, te u polje ispod ručno upisati broj biračkoga mjesta koje se izabrao u padajućem meniju i kliknuti na opciju „PODNEŠI“ (slika 9).

Slika 9.

Referent obvezno prije unosa izbornih rezultata prve izborne razine, unosi statističke podatke s obrasca za brojno stanje. **Unos rezultata sa ZR obrazaca nije moguć ako se ne slijedi navedeni red koraka.** Nakon što klikne na opciju „Unesite OBS“ otvorit će se novi prozor kao na slici 10.

Slika 10.

	001 VELIKA KLADUŠA	001A002
I. PRIJE OTVARANJA BIRAČKOG MJESTA	PREDSEDNIŠTVO BIH	ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
1. Broj birača na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)	850	
2. Broj primljenih glasačkih listića	850	850
II. TOKOM GLASANJA/TUJEKOM GLASAVANJA	PREDSEDNIŠTVO BIH	ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
3. Broj naknadno primljenih glasačkih listića	0	0
4. Broj primljenih gl. listića (redni redak 2 + redni redak 3)	850	850
III. NAKON ZATVARANJA BIRAČKOG MJESTA	PREDSEDNIŠTVO BIH	ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH
5. Broj potpisna na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)	450	
6. Broj oštećenih glasačkih listića (paketi 2)	0	0
7. Broj IZDANIH glasačkih listića (redni redak 5 + redni redak 6)	450	450
8. Broj NEISKORIŠTENIH glasačkih listića (ručno brojanje)	400	400
9. BROJ ZADUŽENIH GL. LISTIĆA (redni redak 7 + redni redak 8)	850	850
10. TEST TAČNOSTI/TUČNOSTI: redni redak 9 = redni redak 4, ako nisu isti, upisati razliku	0	0

Nakon što je unio sve podatke s obrasca brojnoga stanja, Aplikacija će referenta vratiti na prozor koji prikazuje slika 8. Referent će ponovno iz padajućega menija izabrati broj biračkoga mjesta za koje želi unijeti izborne rezultate i u polje ispod ručno upisati broj biračkoga mjesta koje je izabrao u padajućem meniju. Nakon toga će kliknuti na opciju „PODNEŠI“, i pojavit će se prozor kao na slici 11.

Slika 11.

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE	BOŠNJAČKI/HRVATSKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA	001	001A002
ZBIR / ZBROJ GLASOVA			
1)	Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)		449
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama		450
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		1
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići		10
B)	Nevažeci ostali glasački listići		10
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)		20
D)	Ukupan broj važećih glasova		430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)		450
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0

Referent će u ovom prozoru unijeti statističke podatke izabrane izborne razine, koji su upisani na lijevoj strani obrasca ZR–većinski glas. Nakon što unese sve podatke kliknut će na opciju „Snimi i podnesi“.

VAŽNO: Sva polja u Aplikaciji u koja se unose brojevi s obrazaca su prazna. Aplikacija ne omogućava da se opcijom „Snimi i završi“ prijeđe na sljedeću stranicu dok se u svako polje ne upiše neki broj. Ukoliko je određeno polje i na obrascu prazno, referent će u Aplikaciju u to polje unijeti broj 0, a o tome će obavezno obavijestiti supervizora izbornih rezultata.

Kada referent klikne na opciju „Snimi i završi“ može se dogoditi to da Aplikacija ukaže kako u unesenim podacima ima određenih nepravilnosti (slika 12).

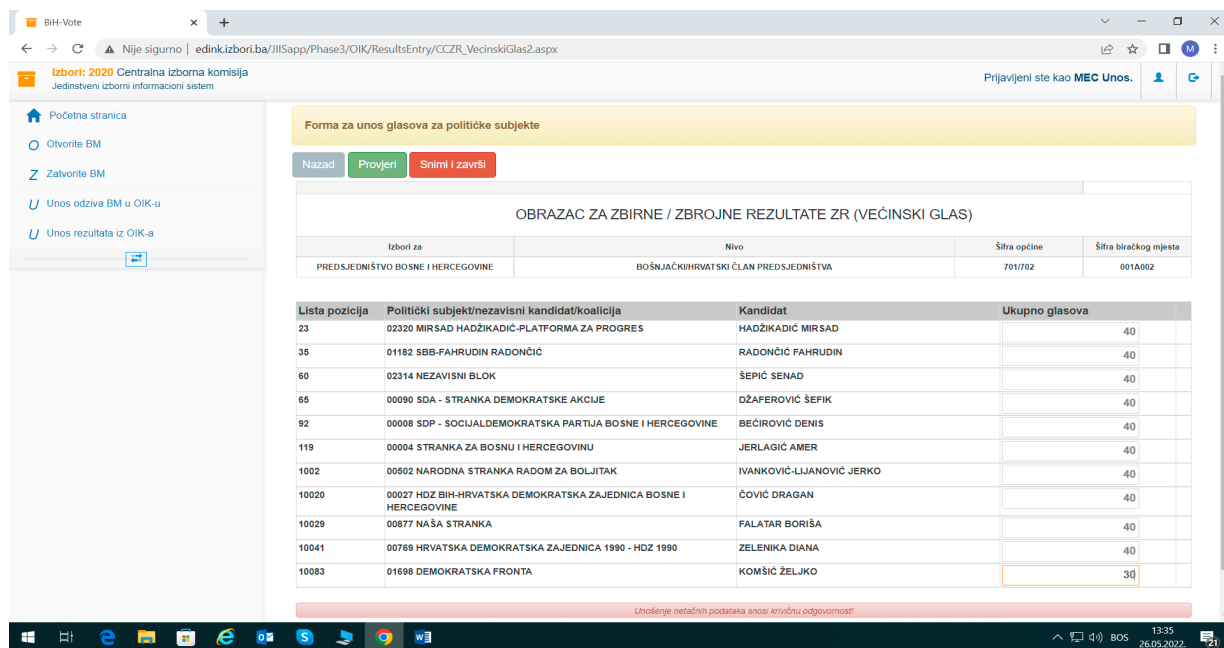
Slika 12.

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE	BOŠNJAČKI/HRVATSKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA	001	001A002
ZBIR / ZBROJ GLASOVA			
1)	Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)		449
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama		450
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		1
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići		10
B)	Nevažeci ostali glasački listići		10
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)		20
D)	Ukupan broj važećih glasova		430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)		450
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0

Referent je nakon toga dužan provjeriti je li ispravno unio brojeve onako kako su evidentirani od strane biračkoga odbora u obrascu ZR–većinski glas te ako je ispravno unio sve brojeve, ponovno će kliknuti na opciju „Snimi i završi“ nakon čega će prijeći na sljedeću stranicu u Aplikaciji (slika 13).

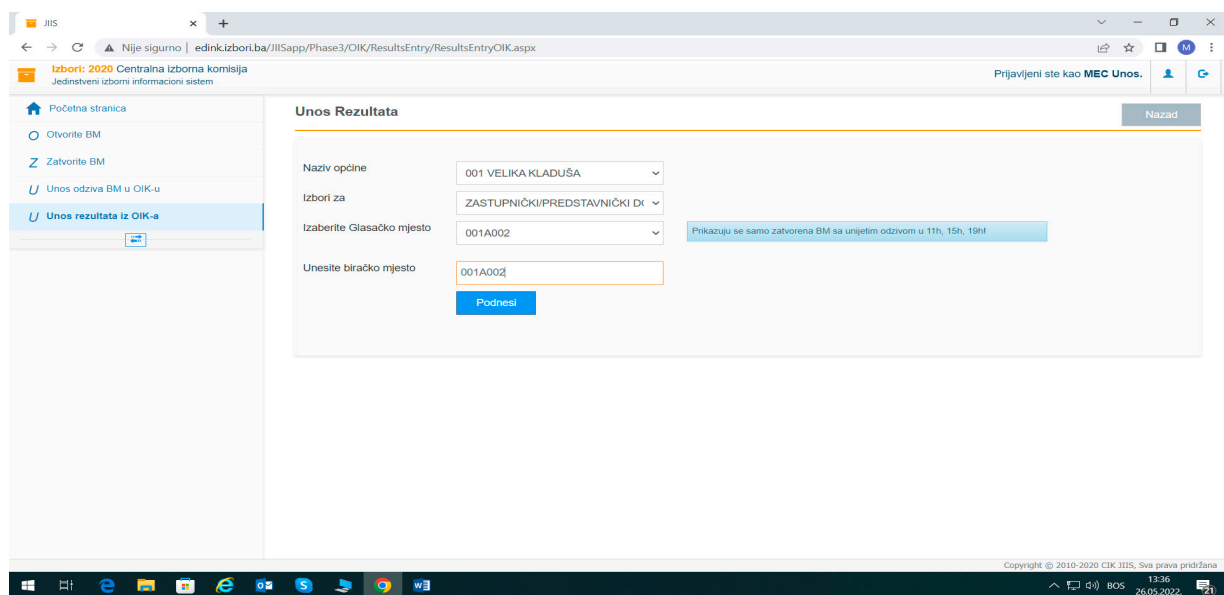
Referent će unijeti glasove za sve kandidate izabrane razine, koji su upisani u srednjem dijelu obrasca ZR-većinski glas, te ponovno kliknuti na opciju „Snimi i završi“, čime je završen unos izbornih rezultata za odabrano biračko mjesto i odabranu razinu (slika 13).

Slik 13.

Postupak unosa izbornih rezultata za sve druge razine je identičan već opisanom unosu. Prvo se odabere izborna razina i broj biračkoga mjesta za koje se žele unijeti izborni rezultati (slika 14).

Slika 14.

Nakon toga se unose statistički podaci s obrasca ZR–proporcionalna zastupljenost (slika 15). U ovom primjeru se vidi kako Aplikacija neće omogućiti prijelaz na sljedeću stranicu dok se u svako polje ne upiše neki broj.

Slika 15.

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BOSNE I HERCEGOVINE	IZBORNA JEDINICA 1a	511	001A002

ZBIR / ZBROJ GLASOVA		
1)	Ukupan broj potpisa na izdvoju iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)	450
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	450
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	20
B)	Nevažeci ostali glasački listići	
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	20
D1)	Ukupan broj važecih glasova politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat)	430
D2)	Ukupan broj važecih glasova (nacionalna manjina)	0
D)	Ukupan broj važecih glasova (red / redak D1 + red / redak D2)	430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	450
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

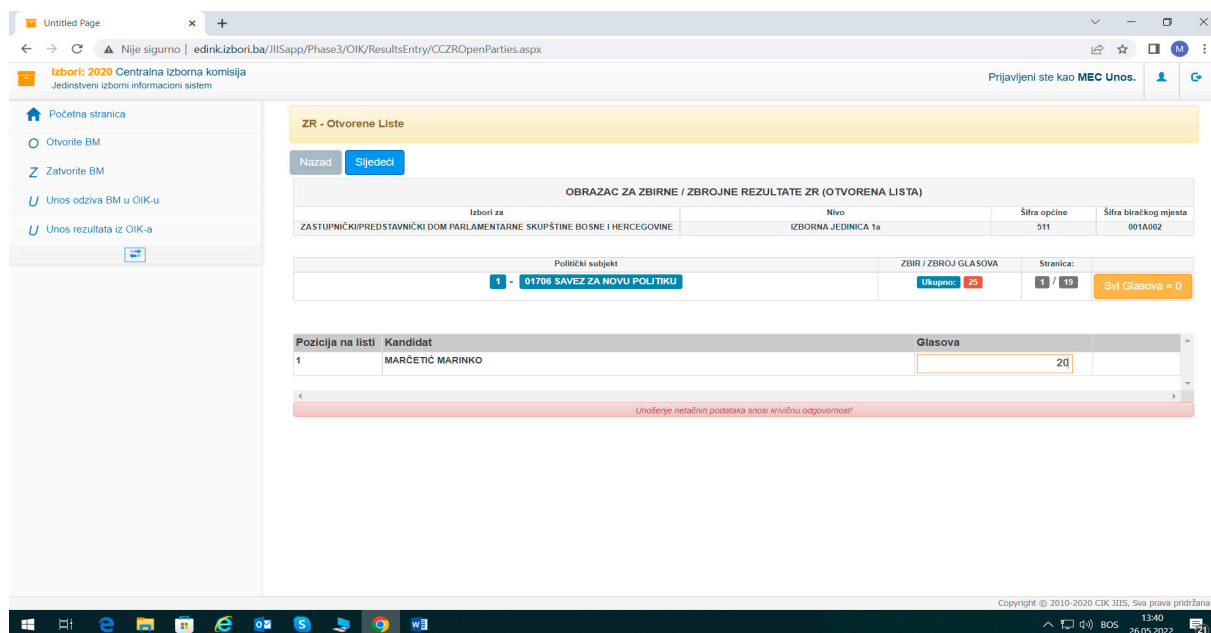
Nakon unosa statističkih podataka u Aplikaciju se unose glasovi po političkim subjektima (slika 16).

Slika 16.

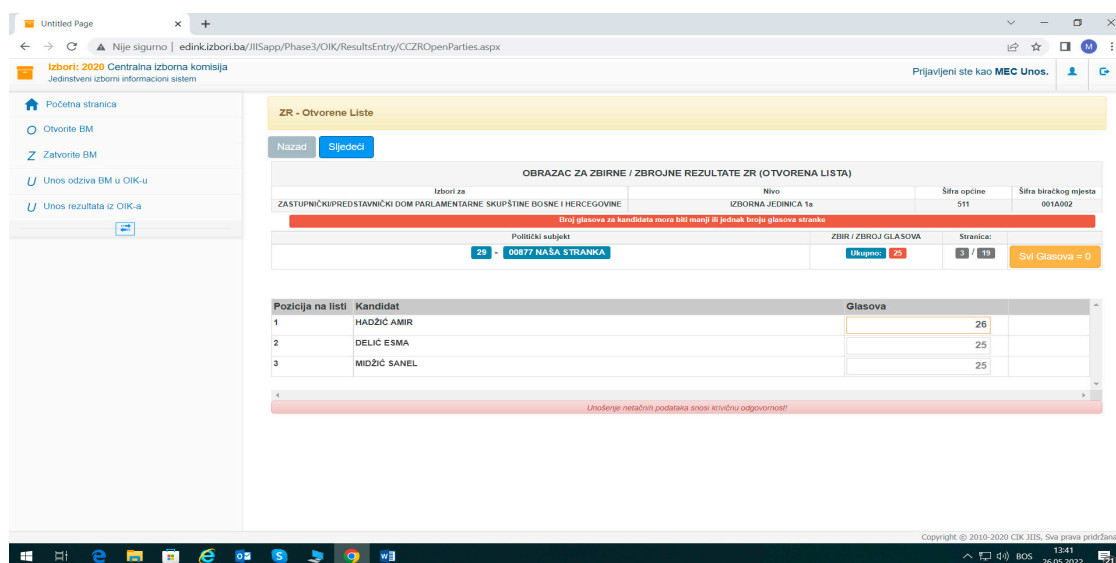
Broj liste	Ime političkog subjekta	Glasova
1	01706 SAVEZ ZA NOVU POLITIKU	25
16	02381 HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP-HNS, HSP DR AS BIH, HDU BIH	25
29	00877 NAŠA STRANKA	25
30	00461 DNS-DEMOKRATSKI NARODNI SAVEZ	25
31	00036 BOSS - BOSANSKA STRANKA-MIRNES AJANOVIĆ	25
34	02377 DF-GS, ŽELJKO KOMŠIĆ-BIH POBJEĐUJE!	25
35	01182 SBB-FAHRUDIN RADONČIĆ	25
48	02321 POKRET DEMOKRATSKE AKCIJE PDA	25
60	02314 NEZAVISNI BLOK	25
63	02374 A-SDA ZA EVROPSKU BOSNU I HERCEGOVINU - ZAJEDNO	25
65	00090 SDA - STRANKA DEMOKRATSKE AKCIJE	25
69	00515 SAVEZ NEZAVISNIH SOCIJALDEMOKRATA - SNSD	25
81	02317 NAROD I PRAVDA	25

Nakon unosa podataka na bilo kojoj stranici, referent obvezno putem opcije „Snimi i završi“ spašava sve unesene podatke i prelazi na sljedeću stranicu. Na svakoj sljedećoj stranici referent unosi broj glasova za kandidate unutar političkih subjekata. Na jednoj stranici se nalaze svi kandidati jednoga političkog subjekta. Onoliko koliko bude političkih subjekata na određenoj izbornoj razini, na toliko stranica će se vršiti unos glasova za kandidate, redoslijedom kako su politički subjekti upisani na obrascu ZR–proporcionalna zastupljenost (slika 17 i 18).

Slika 17.

Slika 18.

Kada unese glasove za kandidate jednoga političkog subjekta, referent će kliknuti na dugme „Sljedeći“ čime će spremiti glasove za kandidate toga političkog subjekta i ujedno prijeći na sljedeću stranicu za unos glasova za kandidate sljedećega političkog subjekta. Kada referent završi unos za sve kandidate u okviru svih političkih subjekata za to biračko mjesto, Aplikacija će vratiti na početnu stranicu gdje će ponovno izabrati izbornu razinu i broj sljedećega biračkog mjesta (slika 14).

VAŽNO: Kada referent unese izborne rezultate za jednu izbornu razinu za jedno biračko mjesto i greškom ponovno izabere istu tu izbornu razinu i isto to biračko mjesto, Aplikacija će prikazati podatak kako su za to biračko mjesto i tu izbornu razinu izborni rezultati već uneseni. Nadalje, ukoliko referent ne završi unos svih podataka za jednu izbornu razinu na jednom biračkom mjestu, te izađe iz Aplikacije, ponovnim odabirom toga biračkog mjesta i te izborne razine, Aplikacija će referentu otvoriti stranicu na kojoj je stao prije izlaska iz Aplikacije. Kada referent unese izborne rezultate za sve razine za određeno biračko mjesto, to će biračko mjesto nestati u padajućem meniju biračkih mjesta.

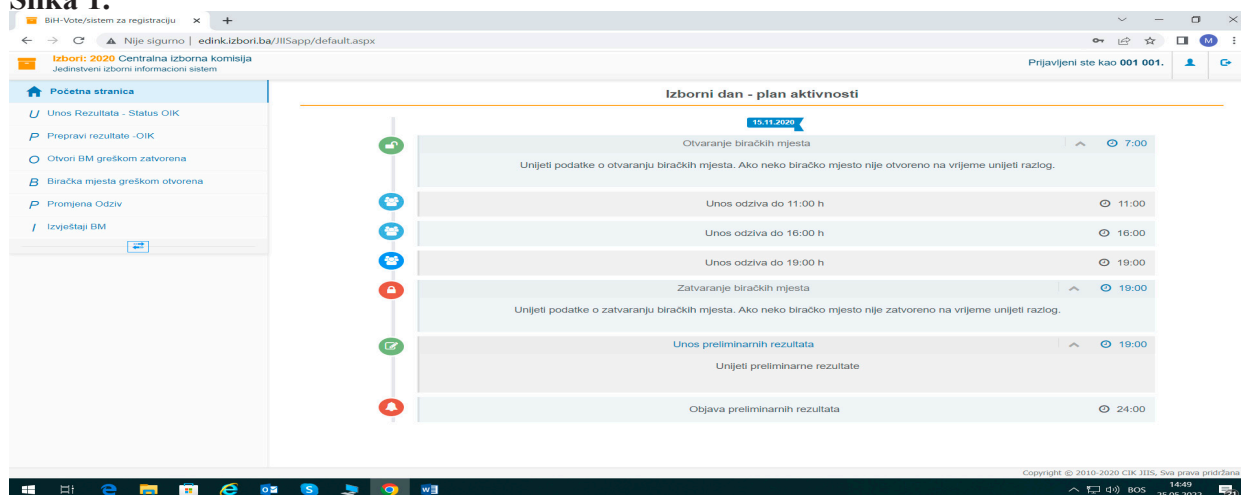
Supervizor izbornih rezultata

Supervizor izbornih rezultata ima obvezu:

- kontrolirati da svi podaci za svako biračko mjesto budu uneseni od strane referenata za unos;
- korigirati one podatke u aplikaciji za koje se utvrdi kako su referenti za unos unijeli pogrešne podatke.

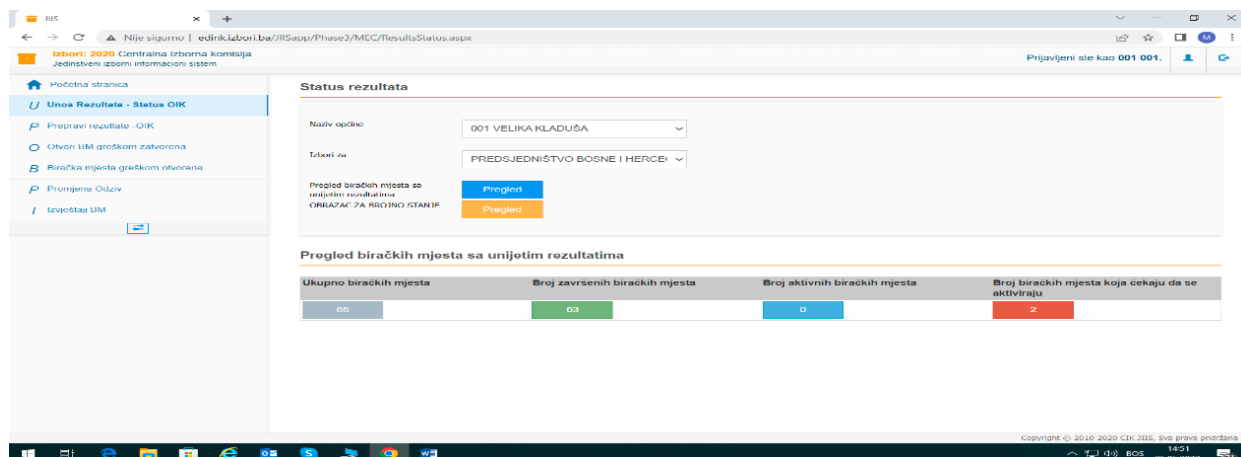
Prijava u aplikaciju supervizora je identična kao i prijava referenta za unos izbornih rezultata. Nakon što se prijavi, supervizoru izbornih rezultata s lijeve strane pojavit će se meni s funkcionalnostima kojima ovaj korisnik raspolaže: „Unos rezultata – Status OIP“, „Prepravi rezultate OIP“, „Otvori BM greškom zatvorena“, „Biračka mjesta greškom otvorena“, „Promjena odziv“ i „Izveštaje BM“ (slika 1).

Slika 1.

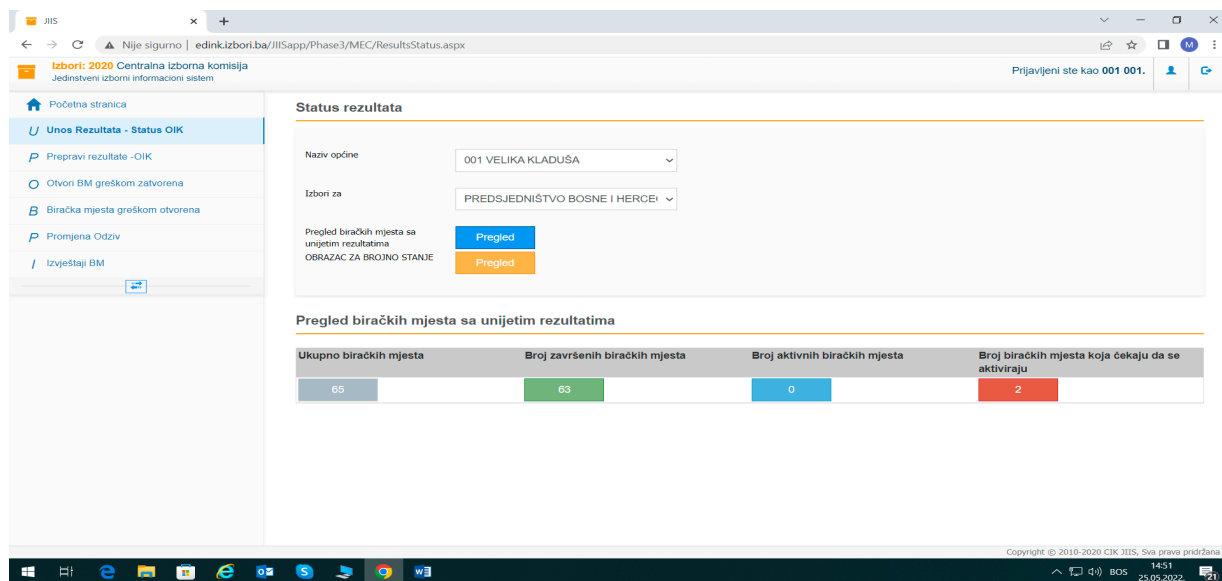
Supervizor će kod unosa izbornih rezultata od strane referenata za unos izbornih rezultata putem funkcionalnosti „Unos rezultata – Status OIP“, provjeravati na koliko biračkih mjesta su izborni rezultati uneseni, nadalje, na koliko biračkih mjesta se izborni rezultati unose i na koliko biračkih mjesta se čeka na unos izbornih rezultata. Klikom na svaki od ovih navedenih opcija s brojevima, supervizor može vidjeti koja su to biračka mjesta (slika 2).

Slika 2.

Pokretanjem funkcionalnosti „Izvešća BM“ supervizor će generirati izvješće o otvorenim biračkim mjestima, o odzivu i o zatvorenim biračkim mjestima, koji dostavlja izbornom povjerenstvu (slika 3).

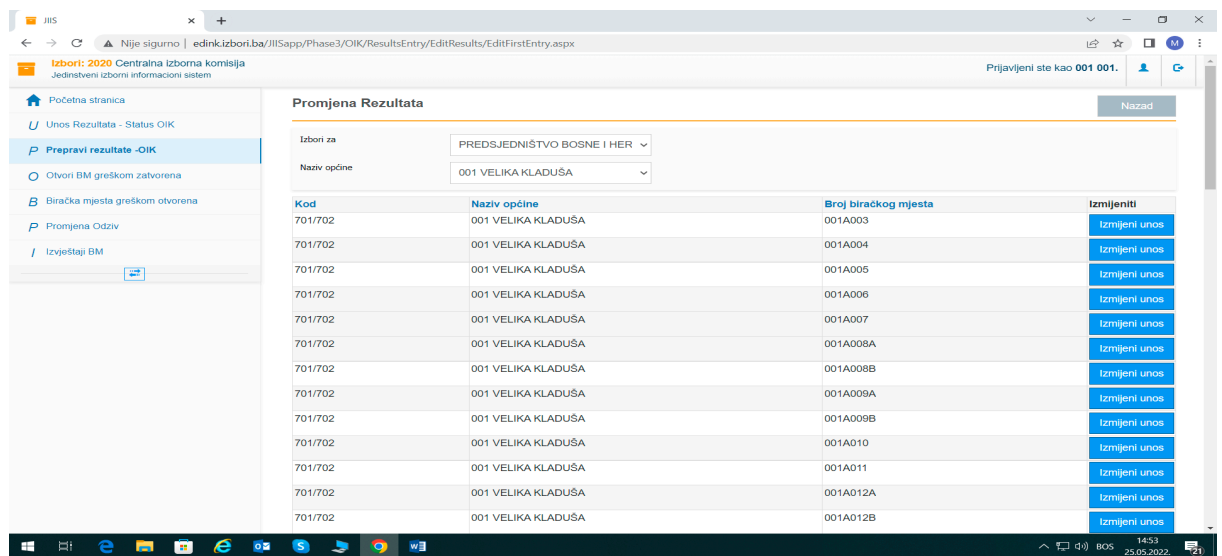
Slika 3.

Supervizor će pokretanjem funkcionalnosti „Prepravi rezultate – OIP“ moći izmijeniti bilo koji podatak u izbornim rezultatima (broj glasova za politički subjekt i broj glasova za bilo kojega kandidata u okviru bilo kojega političkog subjekta) za koji se utvrdi kako je referent unio pogrešno, odnosno ne odgovara podatku na određenom obrascu.

Nakon što odabere biračko mjesto i izbornu razinu na kojoj je potrebno izvršiti promjenu podataka, klikom na dugme s desne strane “Izmijeni unos” (slika 4), supervizor će biti usmjeren na novu formu u kojoj može odabrati fazu unosa gdje se netočan podatak nalazi (slike 5 i 6).

Slika 4.

Slika 5.

Promjena ZR većinski glas

Nazad

ZR - Statistika **Pregled**

ZR - unos glasova za političke subjekte **Pregled**

Slika 6.

Promjena - Otvorene Liste

Nazad

ZR - Statistika **Pregled**

ZR - unos glasova za političke subjekte **Pregled**

ZR - unos glasova po kandidatima **Pregled**

Izmjena u dijelu „ZR - Statistika” (slika 7)

Slika 7.

BIH-Vote | edink.izbor.ba/IIISapp/Phase3/OIK/ResultsEntry/EditResults/EditZR_VecinskiGlas1.aspx

Izbori: 2020 Centralna izborna komisija
Jedinstveni izborni informacijski sistem

Prijavljeni ste kao 001 001.

Promjena - ZR

Nazad

Snimi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE	BOŠNJAČKI/HRVATSKI ČLAN PREDJEDNIŠTVA	701/702	001A003

ZBIR / ZBROJ GLASOVA

1)	Ukupan broj potpisa na Izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Oblasca za brojno stanje)	192
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	192
3)	Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	19
B)	Nevažeci ostali glasački listići	9
C)	Ukupan broj nevažeci glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	28
D)	Ukupan broj važeci glasova (red / redak D1 + red / redak D2)	164
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	192
F)	Test tačnosti / tačnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Copyright © 2010-2020 CIK J115. Sva prava pridržana

14:53 25.05.2022.

Izmjena u dijelu „ZR – Unos glasova za političke subjekte“ (slika 8)

Slika 8.

Promjena - ZR

Nazad **Snimi**

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	IZBORNA JEDINICA 1a	511	001A001

Broj liste	Politički subjekt	Glasova
1	01754 ZAJEDNO ZA PROMJENE (SPP-SDU-DNZ)	3
2	00882 A-SDA STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	3
4	00001 BPS-SEFER HALILOVIĆ	3
14	01755 SNAGA BIH - HSP BIH-DSI	3

Izmjena u dijelu „ZR – Unos glasova po kandidatima“ - Prvi korak - odabrati političkoga subjekta (Slika 9)

Slika 9.

Promjena - Otvorene Liste

Nazad

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	IZBORNA JEDINICA 1a	511	001A001

Broj liste	Ime na glasačkom listiću	
01754	ZAJEDNO ZA PROMJENE (SPP-SDU-DNZ)	Izmijeni unos
00882	A-SDA STRANKA DEMOKRATSKE AKTIVNOSTI	Izmijeni unos
00001	BPS-SEFER HALILOVIĆ	Izmijeni unos

Izmjena u dijelu ZR obrazac – Unos glasova po kandidatima - Drugi korak - odabrati kandidata s liste za kojeg se vrši ispravka podatka (Slika 10)

Slika 10.

Promjena - Otvorene Liste

Nazad Snimi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH	IZBORNA JEDINICA 1a	511	001A001

Kandidat	Glasova
DOLIĆ RIFAT	0
DOŠENOVIĆ VERA	0
SMOLJO ANTO	0
VELADŽIĆ AMRA	0
MUSTAFIĆ SEJFO	0
PERKIĆ NEVENA	0
BORIĆ MUHAMED	0
ŠABANAGIĆ SABINA	0

Kontrolor izbornih rezultata

Kada se kontrolor izbornih rezultata prijavi u Aplikaciju, na lijevoj strani pojavit će se meni s funkcionalnostima kojima ovaj korisnik raspolaže: „Unos rezultata – status OIP“, „Praćenje pogrešaka“, „Validacija rezultata OIP“ i „Izveštaje za rezultate“ (slika 1).

Slika 1.

The screenshot shows a web application interface for election day activities. The main content area is titled 'Izborni dan - plan aktivnosti' and displays a vertical timeline for the date 15.11.2020. The tasks listed are:

- Otvaranje biračkih mjesta (7:00) - Unijeti podatke o otvaranju biračkih mjesta. Ako neko biračko mjesto nije otvoreno na vrijeme unijeti razlog.
- Unos odziva do 11:00 h (11:00)
- Unos odziva do 16:00 h (16:00)
- Unos odziva do 19:00 h (19:00)
- Zatvaranje biračkih mjesta (19:00) - Unijeti podatke o zatvaranju biračkih mjesta. Ako neko biračko mjesto nije zatvoreno na vrijeme unijeti razlog.
- Unos preliminarnih rezultata (19:00) - Unijeti preliminarne rezultate
- Objava preliminarnih rezultata (24:00)

Kontrolor izbornih rezultata će, nakon što referenti za unos unesu izborne rezultate za biračka mjesta i izbornu razinu, putem funkcionalnosti „Validacija rezultata OIP“ provjeriti ima li na biračkim mjestima validacijskih grešaka, odnosno grešaka koje su u suprotnosti s matematičkim zakonitostima, a koje kontrolor izbornih rezultata treba riješiti. Ukoliko na određenim biračkim mjestima ima validacijskih grešaka, kontrolor će u formi „Uredi validacije“ imati uvid o kojim se biračkim mjestima radi (slika 2).

Slika 2.

The screenshot shows the 'Uredi Validacije' (Edit Validations) form. The form contains the following fields and buttons:

- Izbori za: PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
- Vrsta: Svi
- Šifra općine: 001 VELIKA KLADUŠA
- Izveštaj o nevalidnim biračkim mjestima: Generiši
- Sve utrke i validacije:
- Zahtjev za kontrolno brojanje: Generiši

Below the form is a table with the following data:

Kod glasačkog mjesta	Naziv općine	Vrijednost Tolerancije	Vrsta	
001A002	001 - VELIKA KLADUŠA	0	1	Prva strana ZR obrasca - statistika

A 'Pregled' button is located at the bottom right of the table.

U navedenoj formi će se uvijek prikazati biračka mjesta za najvišu razinu vlasti, ukoliko za tu razinu ima biračkih mjesta s validacijskom greškom, a kontrolor izbornih rezultata će za svaku izbornu razinu provjeriti ima li biračkih mjesta s validacijskim greškama tako što će iz padajućega menija izabirati izborne razine za koje želi provjeriti stanje biračkih mjesta po pitanju validacijskih grešaka. Kontrolor izbornih rezultata za svako biračko mjesto, u kojem se pojave validacijske greške, obavezan je provjeriti o kojim greškama se radi, tako što će putem opcije „Pregled“ ponovo ući u statističke podatke za to biračko mjesto. Aplikacija će za svako biračko mjesto označiti polje koje nije ispravno, odnosno bit će markirano određenom bojom, dok će u gornjem dijelu istom bojom biti evidentirano o kojoj se nepravilnosti radi, kako slijedi u sljedećim primjerima (slika 3, 4 i 5).

Slika 3.

The screenshot shows the 'OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)' form. The data is as follows:

OBS	Opis	Broj
1)	Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Oblasca za brojno stanje)	449
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	450
3)	Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	1
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	10
B)	Nevažeci ostali glasački listići	10
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	20
D)	Ukupan broj važecih glasova	430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	450
F)	Test tačnosti / tačnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Slika 4.

The screenshot shows the 'OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)' form. The data is as follows:

OBS	Opis	Broj
1)	Ukupan broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Oblasca za brojno stanje)	450
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	450
3)	Test tačnosti / tačnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	20
B)	Nevažeci ostali glasački listići	20
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	20
D1)	Ukupan broj važecih glasova politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat)	430
D2)	Ukupan broj važecih glasova (nacionalna manjina)	0
D)	Ukupan broj važecih glasova (red / redak D1 + red / redak D2)	430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	450
F)	Test tačnosti / tačnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0

Slika 5.

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
SKUPŠTINE KANTONA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINE	KANTON 1	201	001A002
Test tačnosti / točnosti: red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku			
Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)			
Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)			
Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku			
Ukupan broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)			
Ukupan broj važećih glasova (red / redak D1 + red / redak D2) ne se sažde			
ZBIR / ZBROJ GLASOVA			
OBS	5. Broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)		323
1)	Ukupan broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)		450
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama		448
3)	Test tačnosti / točnosti: red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0
A)	Nevažeći neoznačeni glasački listići		2
B)	Nevažeći ostali glasački listići		3
C)	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)		5
D1)	Ukupan broj važećih glasova politička stranka, koalicija, lista nezavisnih / neovisnih kandidata ili nezavisni / neovisni kandidat		444
D2)	Ukupan broj važećih glasova (nacionalna manjina)		0
D)	Ukupan broj važećih glasova (red / redak D1 + red / redak D2)		444
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)		453
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0

Kontrolor izbornih rezultata može u redu 1) promijeniti broj potpisa ako se isti razlikuje od broja potpisa na Obrascu brojnoga stanja te ukoliko će na taj način validirati Obrazac za zbrojne rezultate (slika 6).

Slika 6.

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE	BOŠNJAČKIHRVATSKI ČLAN PREDSJEDNIŠTVA	701/702	001A002
Test tačnosti / točnosti: red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku			
Ukupan broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)			
ZBIR / ZBROJ GLASOVA			
OBS	5. Broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojanje)		430
1)	Ukupan broj potpisa na izvodima iz Centralnog biračkog spiska / Srednjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrascu za brojno stanje)		450
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama		450
3)	Test tačnosti / točnosti: red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0
A)	Nevažeći neoznačeni glasački listići		10
B)	Nevažeći ostali glasački listići		10
C)	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)		20
D)	Ukupan broj važećih glasova		430
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)		450
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku		0

Kontrolor izbornih rezultata, za biračka mjesta na kojima je kandidat dobio više glasova od političkoga subjekta, u formi „Uredi validacije – Zahtjev za kontrolno brojanje – Generiraj“ generirati „Zahtjev za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata“ (slika 7 i 2).

Slika 7.

Promjena - Otvorene Liste

Nazad Snimi Snimi i završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (OTVORENA LISTA)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
OPĆINSKO VLJEČE/SKUPŠTINA OPĆINE/SKUPŠTINA GRADA	CAZIN	002	002A002

Lista pozicija	Ime političkog subjekta	Ukupno glasova	Lista poz.	Kandidat	Glasova
355	STRANKA ZA BOSNU I HERCEGOVINU	19	1	BEGANOVIĆ MUJO	25

Kada kontrolor izbornih rezultata otvori biračko mjesto, pojavit će se forma sa statističkim podacima. U ovom primjeru (slika 8) nije moguće otkloniti nepravilnost pa će u formi „Uredi validacije – Zahtjev za kontrolno brojanje – Generiraj“ generirati „Zahtjev za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata“ (slika 8 i 2).

Slika 8.

Promjena - ZR

Nazad Snimi Snimi i završi

OBRAZAC ZA ZBIRNE / ZBROJNE REZULTATE ZR (VEĆINSKI GLAS)

Izbori za	Nivo	Šifra općine	Šifra biračkog mjesta
NAČELNIK/GRADONAČELNIK	CAZIN	002	002A002

Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku

ZBIR / ZBROJ GLASOVA

OBS	5. Broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska (ručno brojati)	200
1)	Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska / Središnjeg biračkog popisa (red / redak 5 iz Obrasca za brojno stanje)	200
2)	Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama	200
3)	Test tačnosti / točnosti red / redak 1 = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	0
A)	Nevažeci neoznačeni glasački listići	0
B)	Nevažeci ostali glasački listići	0
C)	Ukupan broj nevažecih glasačkih listića (red / redak A + red / redak B)	0
D)	Ukupan broj važecih glasova	196
E)	Ukupan broj svih glasačkih listića (red / redak C + red / redak D)	196
F)	Test tačnosti / točnosti: red / redak E = red / redak 2; ako nisu isti upisati razliku	4

Unošenje netočnih podataka snosi krivičnu odgovornost!

Kontrolor izbornih rezultata generira Izvješće za nevalidna biračka mjesta i dostavlja ga na uvid izbornom povjerenstvu. Izvješće se generira u formi “Uredi Validacije – Izvješće o nevalidnim biračkim mjestima – Generiraj”. Izvješće se može generirati za svaku razinu pojedinačno, ali se može generirati i kao jedinstveno izvješće za sve razine (slika 2).

Primjer „Izvjешća za nevalidna biračka mjesta“ (slika 9)

Slika 9.

Izvjешćaj za nevalidna biračka mjesta

Opštinska/općinska izborna komisija/povjerenstvo *001 - VELIKA KLADUŠA*

PREDSJEDNIŠTVO BIH

001A007 *Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama ne smije biti veći od ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska*

Red 3 ZR, Test tačnosti I	20
Red 1 ZR - red 2 ZR, Razlika ukupnog broja potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji	20

001A007 *Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama nije jednak ukupnom broju svih glasačkih listića*

Red F ZR, Test tačnosti II	5
Red E Z - red 2 ZR, Razlika ukupnog broja svih glasačkih listića ukupnog broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji	5

001A007 *Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na ZR obrascu nije jednak broju potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na obrascu brojnog stanja*

Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na ZR obrascu	105
Ukupan broj potpisa na izvodu iz Centralnog biračkog spiska na obrascu brojnog stanja	0

Primjer „Zahtjeva za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata“ (slika 10) koji se generira u formi „Uredi validacije“ (slika 2)

Slika 10.

Obrazac ZPOR

OPŠTINSKA/GRADSKA IZBORNA KOMISIJA 001 - VELIKA KLADUŠA

Broj:

Datum: 22.5.2018.

Na osnovu člana 2.13 Izbornog zakona Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14 i 31/16), a u vezi sa članom 5. Instrukcije o načinu unosa, obrade i kontrole izbornih rezultata za Opšte izbore 2018. godine („Službeni glasnik BiH“ broj:), izborna komisija podnosi

ZAHTEV

za otvaranje vreće i pravilno objedinjavanje utvrđenih rezultata

Za biračko mjesto 001A007, nivo ZASTUPNIČKI/PREDSTAVNIČKI DOM PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BIH.

Obrazloženje

Nakon unosa i kontrole rezultata za biračko mjesto navedeno u dispozitivu ovog zahtjeva, utvrđene su nepravilnosti iz člana 5. Instrukcije o načinu unosa, obrade i kontrole izbornih rezultata za Opšte izbore 2018. godine iz razloga:

Broj glasačkih listića u glasačkim kutijama nije jednak ukupnom broju svih glasačkih listića

Pojlje Red F ZR, Test tačnosti II ima vrijednost 7, polje Red E Z - red 2 ZR, Razlika ukupnog broja svih glasačkih listića ukupnog broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji na ZR-u ima vrijednost 0.

Broj glasova kandidata ne smije biti veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt

Pojlje 01743 HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP DRANTE STARČEVIĆ, HSP HERCEG-BOSNE ima vrijednost 7, polje 1 KRIŠTO BORJANA na ZR-u ima vrijednost 8.

Broj glasova kandidata ne smije biti veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt

Pojlje 01743 HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP DRANTE STARČEVIĆ, HSP HERCEG-BOSNE ima vrijednost 7, polje 2 FRANJČEVIĆ MATO na ZR-u ima vrijednost 8.

Broj glasova kandidata ne smije biti veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt

Pojlje 01743 HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP DRANTE STARČEVIĆ, HSP HERCEG-BOSNE ima vrijednost 7, polje 3 RADOŠ PETAR na ZR-u ima vrijednost 8.

Broj glasova kandidata ne smije biti veći od ukupnog broja glasova koje je osvojio politički subjekt

Pojlje 01743 HDZ BIH, HSS, HKDU BIH, HSP DRANTE STARČEVIĆ, HSP HERCEG-BOSNE ima vrijednost 7, polje 4 ŠKRIPIC ZELJKO na ZR-u ima vrijednost 8.

Ukupan broj važećih glasova nije jednak ukupnom broju glasova za sve političke subjekte i nacionalne manjine

Pojlje Red D ZR, Ukupan broj važećih glasova ima vrijednost 7, polje Ukupan broj glasova za sve političke subjekte i nacionalne manjine na ZR-u ima vrijednost 119.

Predsjednik OIK-a

POGLAVLJE 2 – Ogladni primjeri rješavanja validacijskih grešaka kontrolora izbornih rezultata u osnovnoj izbornoj jedinici u BiH

U postupku kontrole izbornih rezultata kontrolor izbornih rezultata će naići na sljedeća neslaganja u izbornim rezultatima, koja će rješavati tijekom svoga rada:

- a) Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a s obrasca brojnoga stanja i obrasca ZR – većinski glas nisu isti:

Birački odbor u svom radu najčešće pravi sljedeća neslaganja ovoga tipa:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
Obrazac ZR - većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	891
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	434

U ovom slučaju birački odbor je u obrazac brojnoga stanja upisao broj potpisa na izvodu iz SBP-a ispravno, dok je u obrascu za zbrojne rezultate ZR – većinski glas umjesto broja potpisa upisao broj imena na izvodu iz SBP-a.

Kontrolor izbornih rezultata je dužan da u retku 1 obrasca za zbrojne rezultate ZR – većinski glas promjeni upisani broj i upiše broj s obrasca za brojno stanje, a da u retku 3 obrasca za zbrojne rezultate ZR – većinski glas promijeni test točnosti te dobije kako je test točnosti 0, kako slijedi:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
Obrazac ZR – većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Također se može dogoditi da birački odbor u obrascu brojnoga stanja BS u retku 5 ne upiše broj potpisa na izvodu iz SBP-a, tako da se kontroloru izbornih rezultata pojavi sljedeći slučaj u validacijama:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	0
Obrazac ZR – većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Kontrolor izbornih rezultata je obavezan upisati broj potpisa u obrazac brojnoga stanja s obrasca za zbrojne rezultate ZR – većinski glas kako se vidi u ovom primjeru:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
Obrazac ZR – većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Nadalje, birački odbor može napraviti grešku tako što ne upiše broj potpisa na izvodu iz SBP-a u redak 1 obrasca za zbrojne rezultate ZR – većinski glas i kontrolor nailazi na sljedeći slučaj:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
Obrazac ZR – većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	0
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Kontrolor je obavezan u redak 1 obrasca za zbrojne rezultate ZR – većinski glas upisati broj potpisa iz retka 5 obrasca brojnoga stanja tako da dobije sljedeće:

Obrazac brojnoga stanja BP		
5	Broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
Obrazac ZR – većinski glas		
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	457
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Ukoliko na određenom biračkom mjestu birački odbor ne upiše broj potpisa na izvodu iz SBP-a ni na jednom obrascu, kontrolor izbornih rezultata upisuje u sva polja u Aplikaciji, u koja to treba upisati, podatak o broju potpisa o konačnom odzivu birača koji je birački odbor dostavio izborom povjerenstvu poslije zatvaranja biračkoga mjesta.

Greške ovoga tipa neslaganja se pojavljuju i na obrascu za zbrojne rezultate ZR – otvorena lista, a način njihovog rješavanja je identičan.

b) Broj potpisa na izvodu iz SBP-a nije jednak broju glasačkih listića u glasačkoj kutiji;

Najčešće greške koje birački odbor napravi u ovom tipu validacije su sljedeće. U polje test točnosti upiše nepravilan broj i to:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0

Kontrolor je dužan u polje test točnosti upisati razliku između ukupnoga broja potpisa na izvodu iz SBP-a i ukupnoga broja glasačkih listića u kutiji (upisuje se apsolutna vrijednost broj bez obzira je li ta razlika u plusu ili minusu), tako da dobije sljedeće:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	1

Greške ovoga tipa neslaganja se pojavljuju i na obrascu za zbrojne rezultate ZR – proporcionalna zastupljenost i način njihovog rješavanja je identičan.

c) Zbroj nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića nije točna;

Birački odbor prilikom popunjavanja obrazaca za ovu validaciju pravi tri tipa grešaka i to:

Prva greška:

A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	7
B	Nevažeći ostali glasački listići	8
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	17

Kad se zbroje nevažeći neoznačeni glasački listići kojih je 7 i nevažeći ostali glasački listići kojih je 8, dobije se broj 16, a ne 17, kako je evidentirao birački odbor. Kontrolor izbornih rezultata u ovom slučaju ispravno zbroji nevažeće neoznačene glasačke listiće i nevažeće ostale glasačke listiće i taj broj upiše kao ukupan broj nevažećih glasačkih listića, kako slijedi:

A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	7
B	Nevažeći ostali glasački listići	8
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	15

Druga greška:

A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10

Ovaj tip greške se rješava na dva načina. Prvi način rješavanja greške je da kontrolor provjeri drugi test točnosti i ako je on 10, kontrolor u redu C ukupan broj nevažećih glasačkih listića upiše 20 jer je $10 + 10 = 20$.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	438
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	448
F	Test točnosti redak E = redak 2	10

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	20
D	Ukupan broj važećih glasova	438
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

Ukoliko je drugi test točnosti 0, kontrolor izbornih rezultata je dužan nazvati predsjednika biračk-oga odbora i upitati ga je li 10 nevažećih neoznačenih ili je 10 nevažećih ostalih glasačkih listića jer je evidentno kako je ukupan broj nevažećih glasačkih listića 10:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	448
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

Kontrolor nakon razgovora s predsjednikom isto rješava tako što u polje nevažeći neoznačeni ili polje nevažeći ostali glasački listići upisuje 0 umjesto broja 10:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	448
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

ili

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	448
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

Treća greška

A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	25

Birački odbor prilikom popunjavanja obrazaca, nepažnjom (zaboravili unijeti podatke koliko je nevažećih neoznačenih, a koliko nevažećih ostalih glasačkih listića) ili iz razloga što nisu ni prebrojali nevažeće neoznačene i nevažeće ostale glasačke listiće, nego su sve stavili pod istu kategoriju, pogriješi i ne popuni ispravno obrazac jer 0+0 nije jednako 25. Kontrolor izbornih rezultata je obavezan nazvati predsjednika biračkoga odbora i utvrditi koliko je bilo nevažećih neoznačenih, a koliko je bilo nevažećih ostalih glasačkih listića i kad dobiveni podatak unese u navedena polja i umjesto 0 dobije:

A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	15
B	Nevažeći ostali glasački listići	10
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	25

Može se dogoditi da birački odbor u polje ukupan broj nevažećih glasačkih listića greškom upiše broj koji nije trebao, što znači kako nisu imali nevažećih glasačkih listića. Kontrolor to može uočiti ako ponovno pogleda drugi test točnost i ako je u drugom testu točnosti broj koji se poklapa s ukupnim brojem nevažećih glasačkih listića, onda kontrolor u polju ukupan broj nevažećih glasačkih listića upiše 0.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	25
D	Ukupan broj važećih glasova	458
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	483
F	Test točnosti redak E = redak 2	25

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0
D	Ukupan broj važećih glasova	458
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

Greške ovoga tipa neslaganja se pojavljuju i na obrascu za zbrojne rezultate ZR – proporcionalna zastupljenost i način njihovog rješavanja je identičan.

- d) **Ukupan broj važećih glasačkih listića redak D nije jednak broju koji se dobije kad se zbroje svi glasovi po kandidatima;**

Birački odbor prilikom popunjavanja obrazaca često napravi grešku tako što u polje redak D obrasca ZR – većinski glas upiše ukupan broj važećih glasačkih listića, a da taj broj nije dobio tako što je zbrojio sve glasove po kandidatima, tako da se ova dva broja razlikuju. Ovo neslaganje se primjećuje tako što pored polja D, u crvenom okviru stoji stvaran zbroj glasova po kandidatima:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458	
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458	
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0	
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0	
B	Nevažeći ostali glasački listići	0	
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0	
D	Ukupan broj važećih glasova	458	457
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458	
F	Test točnosti redak E = redak 2	0	

U ovom slučaju vidimo kako je birački odbor u polje ukupan broj važećih glasačkih listića naveo da ima 458, a kad se zbroje svi glasovi po kandidatima zbroj je 457. Kontrolor je obavezan u polje za redak D upisati broj koji mu je aplikacija prikazala pored retka D, a u ovom slučaju je to 457.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	0
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0
D	Ukupan broj važećih glasova	457
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

- e) Zbroj ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića redak C i ukupnoga broja važećih glasova redak D nije jednak ukupnom broju svih glasačkih listića redak E;

Birački odbor nerijetko u polju redak E ne utvrdi ispravno ukupan broj svih glasačkih listića, tako da napravi sljedeću grešku:

C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0
D	Ukupan broj važećih glasova	457
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458

U ovom primjeru vidimo da je birački odbor pogriješio jer $0 + 457$ ne iznosi 458. Kontrolor je obavezan zbrojiti brojeve iz retka C i retka D i broj koji dobije upisati u redak E;

C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0
D	Ukupan broj važećih glasova	457
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	457

- f) Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji redak 2 nije jednak ukupnom broju svih glasačkih listića redak E;

Vrlo često birački odbor napravi grešku tako da nepravilno uspoređi brojeve u retku 2 i retku E.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	449
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	459
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

U ovom primjeru vidimo kako broj u retku 2 nije jednak broju u retku E pa samim tim i broj u testu točnosti nije 0. Kontrolor ispravlja broj u testu točnosti i upisuje točnu razliku (kao i u prvom testu točnosti upisuje apsolutnu vrijednost bez obzira je li razlika u plusu ili minusu).

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	449
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	459
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

Greške ovoga tipa neslaganja se pojavljuju i na obrascu za zbrojne rezultate ZR – proporcionalna zastupljenost i način njihovoga rješavanja je identičan.

- g) Kandidat dobio više glasova od političke stranke;

Navedena nepravilnost može se riješiti isključivo upućivanjem Zahtjeva za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Prilikom rješavanja neslaganja za ovu razinu vlasti vrijede ista pravila kao i za prethodno opisana neslaganja kod većinskoga glasa, s tim da postoji jedna posebnost, a to je da na ovom obrascu ukupan broj važećih glasačkih listića redak D dobijemo kad zbrojimo važeće glasačke listiće za političke subjekte redak D1 i važeće glasačke listiće redak D2.

U osnovnim izbornim jedinicama u kojima imamo nacionalne manjine to izgleda ovako:

D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	438
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	20
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	458

U osnovnim izbornim jedinicama u kojima nemamo nacionalne manjine to izgleda ovako:

D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	458
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	0
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	458

Na općim izborima kao i kod provedbe lokalnih izbora u osnovnim izbornim jedinicama u kojima nemamo nacionalne manjine u retku D2 uvijek mora biti upisana 0.

Birački odbor prilikom popunjavanja obrasca najčešće pravi sljedeće validacijske greške i to:

- a) ukupan broj važećih glasačkih listića, redak D, nije jednak broju koji se dobije kad se zbroje svi glasovi po političkim subjektima s glasovima za nacionalne manjine u osnovnim izbornim jedinicama u kojima imamo izbor za nacionalne manjine;

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458	
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458	
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0	
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	11	
B	Nevažeći ostali glasački listići	9	
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	20	
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	438	439
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	0	
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	438	
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458	
F	Test točnosti redak E = redak 2	0	

Aplikacija u ovom slučaju ukazuje kako je zbroj glasova po političkim subjektima 439, a ne 438 kako je naveo birački odbor te kontrolor treba taj podatak promijeniti u retku D1, a poslije toga i u retku D.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	11
B	Nevažeći ostali glasački listići	9
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	20
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	439
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	0
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	439
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	459
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

Specifičan primjer greške koju pravi birački odbor prilikom popunjavanja obrazaca

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	457
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	1
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	448
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

Slijedi primjer gdje je birački odbor prilikom brojanja glasačkih listića u glasačkoj kutiji napravio grešku i nije točno utvrdio taj broj. Kad je popunjen obrazac ta je greška postala uočljiva i evidentno je kako je birački odbor utvrdio točan broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji. Kontrolor ovu nepravilnost rješava na način da zamjeni broj u retku 2 brojem iz retka E i ispravi testove točnosti.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	448
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

Birački odbor u velikom broju slučajeva ne napravi samo jedan tip greške prilikom popunjavanja obrazaca, nego napravi više tipova grešaka. Kontrolor izbornih rezultata, kad otvori biračko mjesto kako bi rješavao validacije, uvijek rješava sve validacije odjednom.

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	2
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	0
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	445
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	0
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	445
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	445
F	Test točnosti redak E = redak 2	11

Zbrajanje navedenih validacija

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	2
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	2
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	445
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	0
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	456
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

OGLEDNI PRIMJERI RJEŠAVANJA VALIDACIJA – NACIONALNE MANJINE

U osnovnim izbornim jedinicama, prilikom provedbe lokalnih izbora, u kojima imaju zajamčena mjesta za nacionalne manjine, birački odbor može pogriješiti prilikom upisa broja glasova za kandidate za nacionalne manjine:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458	
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458	
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0	
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	11	
B	Nevažeći ostali glasački listići	9	
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	20	
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	427	
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	10	11
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	438	
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458	
F	Test točnosti redak E = redak 2	0	

Kontrolor mijenja broj u retku D2 u onaj koji mu je aplikacija ukazala:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	11
B	Nevažeći ostali glasački listići	9
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	20
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	427
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	11
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	438
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	458
F	Test točnosti redak E = redak 2	0

VAŽNO

Prilikom unosa izbornih rezultata od strane osoblja za unos izbornih rezultata, supervizora izbornih rezultata kao i kontrolora izbornih rezultata, sljedeći podaci, koji se unose u aplikaciju, ne smiju se mijenjati i moraju biti identični onima koji se nalaze u obrascu, a to su:

- a) broj glasova po kandidatima za razinu gdje se koristi izborni sustav većinskoga glasa,
- b) broj glasova po političkim subjektima za razinu gdje se koristi izborni sustav proporcionalne zastupljenosti,
- c) broj glasova po kandidatima za nacionalne manjine na lokalnim izborima, razinu gradsko/općinsko vijeće, odnosno skupština grada/općine i
- d) broj glasova po kandidatima političkih subjekata za izborne razine gdje se koristi izborni sustav proporcionalne zastupljenosti.

Iz navedenog proizlazi kako nitko u aplikaciju ne smije unijeti bilo koji drugi broj glasova za gore navedene kategorije u odnosu na onaj broj koji je utvrdio birački odbor.

Način postupanja kada se validacije ne mogu riješiti kroz redovitu proceduru

Nakon završene kontrole izbornih rezultata kontrolor izbornih rezultata izbornom povjerenstvu osnovne izborne jedinice podnosi izvješće. Izvješćem izbornom povjerenstvo obavještava o biračkim mjestima na kojima za određene izborne razine nepravilnosti nije moguće riješiti i zbog kojih neće biti moguće pravilno sjediniti utvrđene izborne rezultate. U navedenim slučajevima potrebno je Središnjem izbornom povjerenstvu BiH uputiti Zahtjev za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata, kako bi se pravilno utvrdili izborni rezultati za ta biračka mjesta.

Kontrolor izbornih rezultata podnosi izvješće izbornom povjerenstvu kada utvrdi nepravilnosti u sljedećim slučajevima:

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	447
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	457
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	10
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	10
D	Ukupan broj važećih glasova	449
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	459
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	2
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	2
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	445
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	10
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	455
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	457
F	Test točnosti redak E = redak 2	1
1	Ukupan broj potpisa na izvodu iz SBP-a	458
2	Broj glasačkih listića u glasačkoj kutiji	458
3	Test točnosti redak 1 = redak 2	0
A	Nevažeći neoznačeni glasački listići	2
B	Nevažeći ostali glasački listići	0
C	Ukupan broj nevažećih glasačkih listića	2
D1	Ukupan broj važećih glasova za političke subjekte	445
D2	Ukupan broj važećih glasova za nacionalne manjine	12
D	Ukupan broj važećih glasova redak D1 + redak D2	457
E	Ukupan broj svih glasačkih listića redak C + redak D	459
F	Test točnosti redak E = redak 2	1

Kontrolor izbornih rezultata treba sve validacijske greške, odnosno nepravilnosti svesti na test točnosti u retku F. U slučaju kad je u testu točnosti u retku F upisan broj koji nije 0 (bez obzira je li broj u plusu ili minusu) obvezno podnosi izvješće izbornom povjerenstvu kako bi se pristupilo pravilnom sjedinjavanju utvrđenih rezultata, i to sa sljedećim podacima:

BM 001A001

Glasalo 458 birača, u glasačkoj kutiji se nalazilo 458 glasačkih listića. Zbroj važećih i nevažećih glasačkih listića iznosi 457 i ima manje jedan glasački listić, ili zbroj važećih i nevažećih glasačkih listića iznosi 459 i jedan glasački listić je više.

U navedenom primjeru radi se o jednom glasačkom listiću. U praksi će dolaziti do velikih odstupanja u ovim podacima, koje će birački odbor činiti.

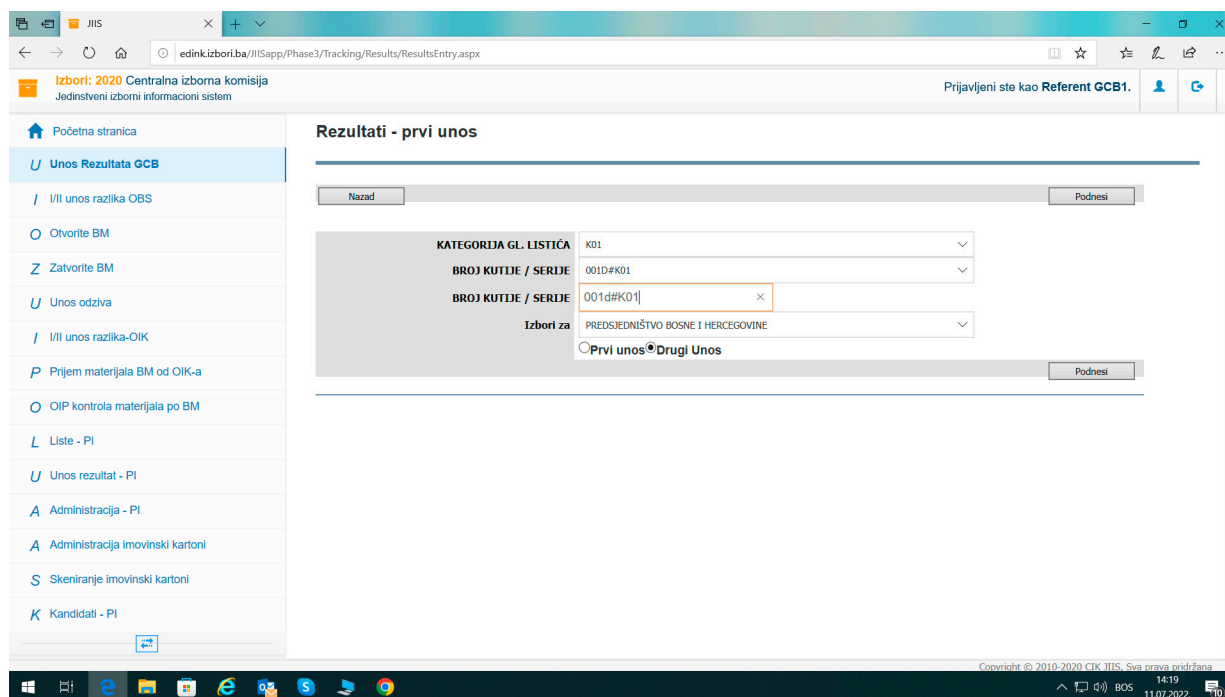
POGLAVLJE 3 – Unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje i kontrola izbornih rezultata u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH

Unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje

Glavni centar za brojanje Središnjega izbornog povjerenstva BiH nakon završenoga brojanja glasačkih listića prispjelih putem pošte, glasačkih listića iz DKP-a, glasačkih listića s biračkih mjesta za glasovanje u odsustvu, glasačkih listića s biračkih mjesta za glasovanje nepotvrđenim glasačkim listićem i glasačkih listića mobilnih timova, organizira unos izbornih rezultata.

Referent za unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje unosi izborne rezultate u aplikaciju koja je u osnovi identična aplikaciji za unos izbornih rezultata u izbornom povjerenstvu, a razlikuje se u dijelu izbora biračkoga mjesta za koje se trebaju unijeti izborni rezultati. Referenti za unos izbornih rezultata u izbornom povjerenstvu u padajućem meniju biraju broj biračkoga mjesta za koje se trebaju unijeti izborni rezultati, dok referent za unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje u padajućem meniju bira kutiju iz koje treba unijeti izborne rezultate. U Glavnom centru za brojanje svi glasački listići se grupiraju po kutijama koje imaju oznake: 001P#K01 kutija s glasačkim listićima prispjelih putem pošte; 001D#K01 kutija s glasačkim listićima prispjelih iz DKP-a, slovo M u šifri kutije predstavlja kutiju s glasačkim listićima iz mobilnog tima, slovo N kutiju za nepotvrđene, slovo O kutiju odsustva. Start unosa izbornih rezultata i odabir kutije za koju se žele unijeti izborni rezultati je na slici 9a.

Slika 9a.

Nakon odabira kutije za koju se žele unijeti izborni rezultati, referent za unos izbornih rezultata u Glavnom centru za brojanje procedurom opisanom od slike 11 do slike 18 unosi izborne rezultate za sve razine za koje se provode izbori.

Kontrola izbornih rezultata u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH

Središnje izorno povjerenstvo BiH imenuje glavnoga kontrolora za unos i obradu izbornih rezultata, njegove zamjenike, kao i kontrolore za unos i obradu izbornih rezultata. Kontrolori se imenuju za svaki izborni ciklus.

Nadalje, Središnje izorno povjerenstvo BiH donosi Plan obuke kontrolora izbornih rezultata OIJ u BiH, utvrđuje metodologiju i nastavna sredstva i izrađuje materijale za obuku i testiranje kontrolora izbornih rezultata OIJ u BiH (PowerPoint prezentacije, testni obrasci, pismeni testovi i drugo).

Središnje izorno povjerenstvo BiH provodi obuku kontrolora izbornih rezultata OIJ u BiH, a nakon provedene obuke ih testira te uspješnim kandidatima dodjeljuje Certifikat.

Središnje izorno povjerenstvo BiH ustanovilo je i vodi Registar imenovanih kontrolora OIJ u BiH, koji sadrži sve relevantne podatke (ime i prezime, JMB, prebivalište, kontakt telefon, stupanj stručne spreme, podatci o izbornom iskustvu, poznavanje rada na računalu, broj Rješenja o imenovanju, nadnevak Rješenja o imenovanju, adresu e-pošte, jezik za certifikat) za svakoga imenovanog kontrolora.

Središnje izorno povjerenstvo BiH uoči održavanja izbora organizira i provodi “testne izbore” (dryrun), što podrazumijeva sveobuhvatno testiranje Aplikaciji za unos, obradu i kontrolu izbornih rezultata – JIIS BiH, na razini svih osnovnih izbornih jedinica u BiH, kao i u Središnjem izbornom povjerenstvu BiH i Glavnom centru za brojanje.

Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH prate unos izbornih rezultata u osnovnim izbornim jedinicama u BiH, vode brigu da izborni rezultati budu uneseni u zakonom utvrđenom roku i o tome redovito izvješćuju Središnje izorno povjerenstvo BiH.

Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH otklanjaju validacijske greške koje nisu otklonili kontrolori izbornih rezultata OIJ, u potpunosti ili svodeći ih u okvire testova točnosti.

Također, Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH otklanjaju validacijske greške koje su načinjene u Glavnom centru za brojanje.

Nadalje, Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH usko surađuju s pravnim odjelom Tajništva Središnjega izbornog povjerenstva BiH u svezi sa Zahtjevima za otvaranje vreće i pravilno sjedinjavanje utvrđenih rezultata, koje dostavljaju izborna povjerenstva OIJ.

Jedan od najvažnijih zadataka Kontrolora izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH je upućivanje prijedloga Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za ponovno brojanje glasačkih listića s redovitim biračkih mjesta u Glavnom centru za brojanje ako su uočene velike nepravilnosti i nekonzistentnost u evidentiranju podataka na obrascima za zbrojne rezultate posebno ako takve nepravilnosti mogu utjecati na rezultate izbora.

Isto tako, Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH analiziraju i daju prijedloge Središnjem izbornom povjerenstvu BiH za ponovno brojanje glasačkih listića s redovitim biračkih mjesta u Glavnom centru za brojanje na temelju zahtjeva dostavljenih sukladno članku 5.30 Izbornoga zakona BiH, nakon utvrđivanja izbornih rezultata (vidi PRILOZI).

Središnje izorno povjerenstvo BiH redovito objavljuje i ažurira izborne rezultata za sve razine za koje se provode izbori i sve osnovne izborne jedinice u BiH na svojoj službenoj mrežnoj stranici, sve do potvrđivanja konačnih rezultata.

Kontrolori izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH obavljaju i druge aktivnosti koje sukladno svojim ovlastima naloži Središnje izorno povjerenstvo BiH.

PRILOZI

Izborni zakon Bosne i Hercegovine članak 2.13 stavak (1) točka 8):

Općinsko izborno povjerenstvo: sjedinjuje rezultate izbora sa svih biračkih mjesta u općini, posebno za svako tijelo za koji je vršen izbor te ih dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.

Izborni zakon Bosne i Hercegovine članak 5.27 stavak (1):

(1) Nakon što od biračkih odbora dobije svu dokumentaciju i materijale za izbore, općinsko izborno povjerenstvo utvrđuje sjedinjene zbrojne rezultate glasovanja provedenoga na teritoriju te općine za tijela na svim razinama vlasti za koje su provedeni izbori i o tome sastavlja zapisnik, koji se podnosi Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od 24 sata nakon zatvaranja biračkih mjesta. Sjedinjeni zbrojni rezultati glasovanja za općinu sadrže iste podatke prema članku 5.25 ovoga Zakona. Općinsko izborno povjerenstvo zadržava primjerak sjedinjenih zbrojnih rezultata glasovanja i distribuirava ga drugim izbornim tijelima, sukladno propisima Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

Izborni zakon Bosne i Hercegovine članak 5.30:

(1) Nakon što Središnje izborno povjerenstvo BiH utvrdi i objavi izborne rezultate, općinsko izborno povjerenstvo, ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat, mogu zahtijevati da Središnje izborno povjerenstvo BiH ponovno broji glasačke listiće u određenim izbornim jedinicama u kojima su se politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata ili neovisni kandidat kandidirali za izbore. Akreditirani promatrač može zahtijevati da Središnje izborno povjerenstvo BiH ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem je bio promatrač. Ovjerena politička stranka, koalicija, lista neovisnih kandidata, neovisni kandidat ili akreditirani promatrač mogu zahtijevati od Središnjega izbornog povjerenstva BiH ponovno brojanje glasačkih listića za glasovanje u odsutnosti, glasačkih listića kojima se glasalo izvan Bosne i Hercegovine ili nepotvrđenih-kuvertiranih glasačkih listića.

(2) Skupina od 50 ili više birača, koji su glasovali na istom biračkom mjestu, može zahtijevati da Središnje izborno povjerenstvo BiH ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu na kojem su glasovali.

(3) Općinsko izborno povjerenstvo može zahtijevati da Središnje izborno povjerenstvo BiH ponovno broji glasačke listiće na biračkom mjestu u njenoj općini.

(4) Središnje izborno povjerenstvo BiH može razmatrati zahtjev za ponovno brojanje glasačkih listića, ako su ispunjeni sljedeći uvjeti: 1) da je zahtjev podnesen u pisanoj formi i da ga je potpisao akreditirani promatrač, skupina od 50 ili više birača koji su glasovali na istom biračkom mjestu, neovisni kandidat, predsjednik političke stranke, nositelj liste neovisnih kandidata ili bilo koji od predsjednika političkih stranaka koje su formirale koaliciju, ili općinsko izborno povjerenstvo; 2) da su u zahtjevu točno navedene činjenice koje opravdavaju ponovno brojanje, uključujući članove ovoga zakona koji nisu poštovani ili su prekršeni; 3) da je u zahtjevu naveden približan

broj glasačkih listića za koje se vjeruje da nisu ispravni; 4) da je u zahtjevu navedeno kako bi ova povreda zakona utjecala na izborne rezultate i 5) da je zahtjev podnesen Središnjem izbornom povjerenstvu BiH u roku od tri dana od dana kada je Središnje izborni povjerenstvo BiH objavilo izborne rezultate.

(5) Središnje izborni povjerenstvo BiH može, ako joj nije podnesen zahtjev za ponovno brojanje u smislu stavka (1) ovoga članka, ili ako se zahtjev za ponovno brojanje ne smatra valjanim u smislu stavka (3) ovoga članka, po službenoj dužnosti narediti ponovno brojanje glasačkih listića. (6) Središnje izborni povjerenstvo BiH naređuje ponovno brojanje glasačkih listića ako utvrdi da je učinjena povreda ovoga Zakona i da ta povreda utječe na dodjelu mandata.

Izborni zakon Bosne i Hercegovine članak 5.31:

Ako Središnje izborni povjerenstvo BiH naredi ponovno brojanje glasačkih listića, točno će navesti koji će se glasački listići ponovno brojati, kao i nadnevke, mjesta i postupke za ponovno brojanje. Kandidati političkih stranaka, koalicija, listi neovisnih kandidata i neovisni kandidati i kandidat s liste pripadnika nacionalnih manjina koji se pojavljuju na glasačkom listiću za koji se vrši ponovno brojanje, kao i drugi akreditirani promatrači, mogu biti prisutni tijekom ponovnog brojanja.

Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini članak 67 stavak (4):

(4) Referenti iz stavka (2) ovoga članka u aplikaciju za unos izbornih rezultata u Jedin-stvenom informacijskom izbornom sustavu Bosne i Hercegovine (JIIS BiH) za svako biračko mjesto unose:

- činjenicu da je biračko mjesto otvoreno;
- odziv birača, odnosno broj potpisa na izvodu iz Središnjega biračkog popisa, u 11.00, 15.00 i 19.00 sati. Središnje izborni povjerenstvo BiH može odrediti drugo vrijeme za unos;
- činjenicu da je biračko mjesto zatvoreno;
- sve podatke s Obrasca brojnog stanja;
- izborne rezultate za svaku razinu vlasti za koju se provode izbori;
- vrše kontrolu unesenih izbornih rezultata.

Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini članak 68 stavak (2):

(2) Supervizor će u aplikaciji iz članka 67. stavak (4) ovoga Pravilnika:

- kontrolirati da svi podatci za svako biračko mjesto budu uneseni od strane referenata za unos;
- korigirati one podatke u aplikaciji za koje se utvrdi da su referenti za unos unijeli pogrešne podatke.

Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini članak 69 stavak (8):

(8) Kontrolor izbornih rezultata obavlja sljedeće poslove:

- obučava supervizora izbornih rezultata i referente za unos izbornih rezultata;
- vrši korekcije u aplikaciji za unos izbornih rezultata matematičkih nepravilnosti u statističkim podacima na svim biračkim mjestima na kojima nisu ispoštovane sve propisane matematičke radnje i to:

- g) vrši usporedbu broja potpisa i broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji te korigira u testu točnosti ukoliko nije ispravno utvrđeno u testu točnosti, isto tako mijenja upisani broj potpisa ukoliko je birački odbor umjesto broja potpisa naveo podatak broja imena na Izvodu iz Središnjega biračkog popisa;
- h) korigira zbroj broja nevažećih neoznačenih i nevažećih ostalih glasačkih listića ukoliko nije točno izvršen;
- i) korigira ukupan broj važećih glasačkih listića ukoliko nije ispravan i ne predstavlja zbroj svih glasova po kandidatima za većinski glas ili zbroj glasova po političkim strankama za sustav proporcionalnu zastupljenost;
- j) korigira zbroj ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića i ukupnoga broja važećih glasačkih listića ukoliko nije ispravno utvrđeno;
- k) korigira u testu točnosti usporedbu ukupnoga broja glasačkih listića u glasačkoj kutiji i zbroja ukupnoga broja nevažećih glasačkih listića i ukupnoga broja važećih glasačkih listića ukoliko nije ispravno utvrđeno.

Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini članak 70:

„(1) Izorno povjerenstvo je obvezno sa zelenih preslika utvrđene izborne rezultate sa svih redovitih biračkih mjesta za razinu vlasti iz članka 44. stavak (1) točka a) alineja 1) ili točka b) alineja 1) do 21,00 sat unijeti u JIIS aplikaciju. Za ostale razine vlasti iz članka 44. stavak (1) točka a) alineja 2), 3) i 4) ili točka b) alineja 2), 3) i 4) ovoga Pravilnika, izorno povjerenstvo utvrđene izborne rezultate sa zelenih preslika dostavljenih s redovitih biračkih mjesta unosi u JIIS aplikaciju intenzivno do 24.00 sata.

(2) Za proces iz stavka (1) ovoga članka, izorno povjerenstvo može angažirati i ovlastiti koordinatora koja će s redovitih biračkih mjesta preuzeti zelene preslike obrazaca s vjerodostojnim izbornim rezultatima iz biračkoga odbora, te angažirati i ovlastiti osoblje koje će vršiti unos rezultata izbora o čemu donosi posebno rješenje.

(3) Nakon završene procedure iz stavka (2) ovoga članka, kontrolor izbornih rezultata izbornoga povjerenstva vrši kontrolu izbornih rezultata propisanu u članku 69. ovoga Pravilnika.

(4) Na temelju postupka utvrđenoga u stavku (1) i (2) ovoga članka, Središnje izorno povjerenstvo BiH najkasnije pet sati po zatvaranju biračkih mjesta, sukladno članku 5.29a Izbornoga zakona BiH, objavljuje prve nepotpune preliminarne rezultate s redovitih biračkih mjesta.

(5) Izorno povjerenstvo je odgovorno za točnost izvješća koje dostavlja Središnjem izbornom povjerenstvu BiH.“

Pravilnik o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini članak 72 stavak (2):

„(2) Ukoliko izorno povjerenstvo nije u mogućnosti sjediniti utvrđene izborne rezultate zbog toga što birački odbor nije pravilno izvršio brojanje glasačkih listića, ili radi odstupanja koja ukazuju na neregularnosti predsjednika i članova biračkoga odbora kod brojanja glasova, izorno povjerenstvo podnosi izvješće Središnjem izbornom povjerenstvu BiH, sa zahtjevom za otvaranje vreće, kako bi se izvršilo pravilno brojanje glasačkih listića u cilju pravilnoga sjedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata. Središnje izorno povjerenstvo BiH na temelju toga zahtjeva donosi naredbu o otvaranju vreće s glasačkim materijalom i brojanje glasačkih listića u cilju pravilnog sjedinjavanja utvrđenih izbornih rezultata.“

BOSNA I HERCEGOVINA
CENTRALNA IZBORNA KOMISIJA
SREDIŠNJE IZBORNO POVJERENSTVO

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА

INSTRUKCIJA

**o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata
izbornih povjerenstava osnovnih izbornih jedinica u BiH**

Sarajevo, lipanj 2022. godine

Na temelju članka 2.9 stavak (1) točka 2, a u svezi s člankom 2.13 stavak (1) točka 8. Izbornoga zakona Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20) i članka 69. stavak (6) Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, broj: 27/22), Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 26. sjednici, održanoj 9. lipnja 2022. godine, donijelo

INSTRUKCIJU

o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava

Članak 1.

(Primjena)

Instrukcijom o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava (u daljnjem tekstu: Instrukcija) utvrđuje se način organiziranja obuke, testiranja i certificiranja kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava.

Članak 2.

(Obuka)

- (1) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine organizira obuku kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava putem platforme za video konferencije.
- (2) Obuka će obuhvatiti prikaz rada referenta za unos izbornih rezultata, supervizora izbornih rezultata i kontrolora izbornih rezultata na aplikaciji sa svim situacijama koje se mogu pojaviti te načinom djelovanja.
- (3) Obuka će biti snimana kako bi sudionici obuke snimak mogli ponovno pregledati u svrhu učenja.
- (4) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je obvezno izraditi Priručnik za rad kontrolora izbornih rezultata.

Članak 3.

(Testiranje)

- (1) Svi imenovani kontrolori izbornih rezultata, koji prođu obuku iz članka 2. ove Instrukcije, obvezni su pristupiti testiranju koje će organizirati Središnje izborno povjerenstvo BiH.
- (2) Testiranje se sastoji od praktičnoga rada i pismenoga testa.

(3) U praktičnom radu svi kontrolori izbornih rezultata trebaju u aplikaciju unijeti testne rezultate, koje će pripremiti Središnje izorno povjerenstvo BiH, za najmanje jedno biračko mjesto kod provedbe općih izbora i dva biračka mjesta kod provedbe lokalnih izbora.

(4) Pismeni test sadrži deset pitanja s tri ponuđena odgovora od kojih je samo jedan točan. Za potrebe testiranja Središnje izorno povjerenstvo BiH će pripremiti dva različita uzorka testa.

(5) Praktičan rad kontrolori će obavljati na računalu u centru za birački popis u osnovnoj izornoj jedinici u kojoj je imenovan kontrolor izbornih rezultata, dok će se pismeni test iz stavka (4) ovoga članka obaviti u prostorijama Centra za edukaciju Središnjega izbornog povjerenstva BiH.

(6) Kako bi kontrolor dobio certifikat, odnosno uspješno završio testiranje, potrebno je:

- točno unijeti testne rezultate u aplikaciju, riješiti sve validacijske greške, poslati putem e-pošte zahtjev za ponovno otvaranje vreća za biračko mjesto i razinu na kojoj su nepravilnosti takve da se jedino mogu otkloniti tako da se ponovno otvore vreće i utvrde izborni rezultati u cilju pravilnoga sjedinjavanja izbornih rezultata;
- odgovoriti točno na najmanje 7 od 10 pitanja u testu.

Članak 4.

(Dodjela certifikata)

(1) Središnje izorno povjerenstvo BiH će odmah nakon završenoga testiranja kontrolorima, koji su uspješno završili testiranje na aplikaciji i s uspjehom položili pismeni test, uručiti certifikat kojim se potvrđuje da je kontrolor osposobljen za samostalno obavljanje svih zadataka propisanih u članku 69. Pravilnika o provedbi izbora u Bosni i Hercegovini.

(2) Certifikat iz stavka 1. ovoga članka kontroloru vrijedi dok je u mandatu, odnosno dok mu nije istekao mandat ili nije razriješen.

(3) Središnje izorno povjerenstvo BiH će, prilikom provedbe izbora, obvezno 30 dana prije održavanja izbora vršiti obuku kontrolora izbornih rezultata u cilju podsjećanja istih na propisane zadatke, dok će u drugom razdoblju vršiti obuku, testiranje i certificiranje kontrolora izbornih rezultata koji su tada imenovani od strane izbornoga povjerenstva. Kontrolori, koje izorno povjerenstvo nakon isteka propisanoga mandata ponovno imenuje, dužni su proći obuku, testiranje i certificiranje sukladno člancima 2., 3. i 4. ove Instrukcije.

(4) Sastavni dio ove Instrukcije je certifikat iz stavka (1) ovoga članka.

Članak 5.

(Stupanje na snagu i objava u službenim glasilima)

Ovo instrukcija stupa na snagu danom objave u „Službenom glasniku BiH“, a bit će objavljena u „Službenim novinama FBiH“, „Službenom glasniku RS“, u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i na mrežnoj stranici Središnjega izbornog povjerenstva BiH www.izbori.ba.

Broj: 06-1-02-2-1037-1/22

Sarajevo, 9. 6. 2022. godine

Predsjednik

dr. Suad Arnautović

**Plan i program edukacije kontrolora izbornih rezultata
za Opće izbore 2022. godine**

Na temelju Plana i programa obvezne edukacije članova tijela za provedbu Općih izbora 2022. godine, br.: 06-1-50-3-132-1/22 od 3. 2. 2022. godine, Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine je na 26. sjednici, održanoj 9. 6. 2022. godine, donijelo

Plan i program edukacije kontrolora izbornih rezultata za Opće izbore 2022. godine

POGLAVLJE I. UVODNE NAPOMENE

Članak 1.

(Primjena)

Ovim planom i programom edukacije kontrolora izbornih rezultata za Opće izbore 2022. godine utvrđuju se: sadržaj edukacije, polaznici edukacije, izvršitelji edukacije, vrijeme i mjesto edukacije, didaktičko-metodička sredstva, kao i druga pitanja.

POGLAVLJE II. SUDIONICI, CILJ I NAČIN EDUKACIJE

Članak 2.

(Sudionici edukacije)

- (1) Kontrolore izbornih rezultata imenuju izborna povjerenstva osnovnih izbornih jedinica u BiH.
- (2) Edukaciju kontrolora će izvršiti Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 3.

(Cilj edukacije)

- (1) Cilj edukacije je upoznavanje kontrolora izbornih rezultata s njihovim obvezama prilikom unosa i obrade izbornih rezultata, te njihovo osposobljavanje za zakonitu i učinkovitu provedbu ove aktivnosti.
- (2) Polaznicima će na praktičan i teorijski način biti predstavljen način unosa i obrade izbornih rezultata u JIIS aplikaciju, te će se upoznati i osposobiti za samostalnu provedbu procesa unosa i obrade izbornih rezultata.
- (3) Tijekom edukacije sudionici će moći postavljati pitanja i diskutirati o temama koje su im predstavljene.

Članak 4.

(Certifikat o završenoj obuci)

Osobama, koje su uspješno završile edukaciju, izdaje se certifikat, u obliku i formi koju utvrdi Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 5.

(Registar dodijeljenih certifikata)

- (1) Registar dodijeljenih certifikata za kontrolore izbornih rezultata vodi Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.
- (2) Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine vodi registar koji sadrži evidenciju o prisustvu edukaciji, digitalne testove i evidenciju o izdanim certifikatima, kao i preslika izdanih certifikata.

POGLAVLJE III. SREDSTVA ZA PROVEDBU EDUKACIJE

Članak 6.

(Nastavne metode, oblici rada i didaktičko-metodička sredstva)

- (1) Prilikom provedbe ovoga Plana i programa rabiće se metode izlaganja i demonstracije putem aplikacija za *online* komunikaciju (Zoom).
- (2) Testiranje kontrolora izbornih rezultata održat će se u dva dijela, i to:
 - prvi dio testa – praktičan rad kontrolori izbornih rezultata će izvršiti sa svoje matične lokacije i,
 - drugi dio testa – pismeni test kontrolori izbornih rezultata će izvršiti u prostorijama Središnjega izbornog povjerenstva BIH.

POGLAVLJE IV. ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 7.

(Sastavni dijelovi Plana)

Sastavni dio ovoga plana je tablični prikaz koji sadrži naziv teme, vrijeme i način izvođenja edukacije.

Članak 8.

(Realizacija Plana)

Realizaciju Plana provodit će edukacijski tim kojega odredi Središnje izborno povjerenstvo Bosne i Hercegovine.

Članak 9.

(Stupanje na snagu i primjena)

Ovaj Plan i program stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 06-1-02-3-1038-1/22

Sarajevo, 9. 6. 2022. godine

Predsjednik

dr. Suad Arnautović

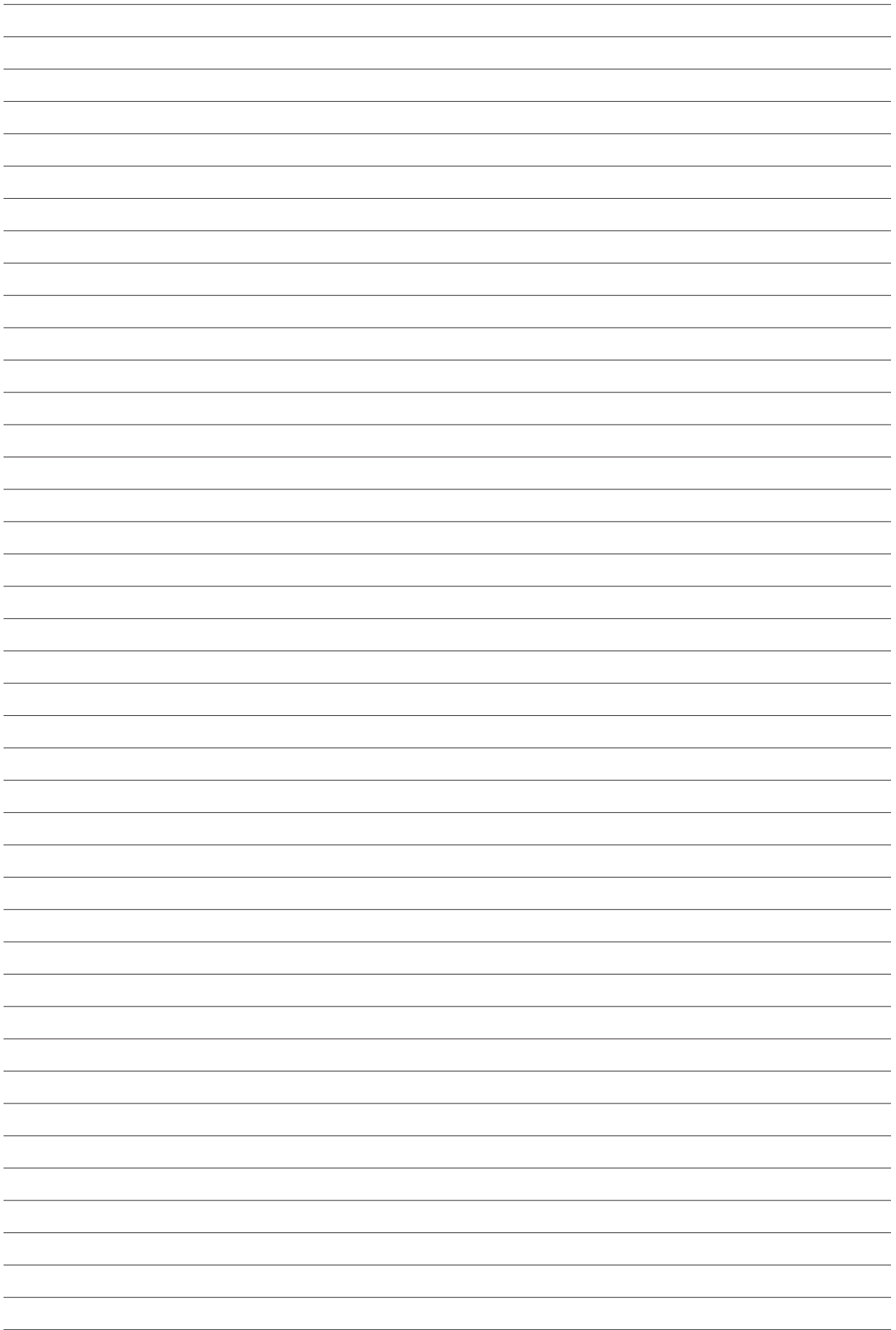
Tablični prikaz teme, vremena i načina izvođenja edukacije kontrolora izbornih rezultata za Opće izbore 2022. godine

Tablica 1

Naziv teme:	“Obuka kontrolora izbornih rezultata.”
Mjesto i vrijeme održavanja:	Prostorije Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine i putem aplikacije Zoom; 5 – 23. rujna 2022. godine
Predavači:	Uposlenici Tajništva Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine
Cilj:	Upoznavanje kontrolora izbornih rezultata s funkcionalnostima aplikacije za unos izbornih rezultata, načinom kontrole unosa rezultata, kao i načinom ispravke matematičkih nelogičnosti i validacijskih grešaka, te pripremom zahtjeva za ponovno brojanje glasačkih listića
Metodika izvođenja nastave:	Obuka će biti izvođena kombinirano prema tematskim cjelinama (prezentacija, diskusija, pitanja i odgovori i praktičan dio). Tematske cjeline koje će se obraditi su: <ul style="list-style-type: none"> - Pojašnjenje funkcionalnosti aplikacije s gledišta korisnika (unos informacija o otvorenim/zatvorenim biračkim mjestima, unos odziva, unos obrazaca brojnoga stanja i unos rezultata) – prezentacija, praktičan rad, pitanja i odgovori - Upoznavanje s primjerima matematičkih nelogičnosti i validacijskih grešaka, kao i način postupanja u svakom primjeru – prezentacija, praktičan rad, pitanja i odgovori
Didaktička sredstva:	Računala, ZR obrasci
Način provjere znanja:	Svi polaznici obuke će dobiti popunjene obrasce za unos i kontrolu izbornih rezultata koji će se nakon održavanja obuke koristiti za testiranje aplikacije (dry run) i testiranje osoblja koje će raditi na aplikaciji (kontrolori, supervizori). Obrasci će sadržavati sve tipove grešaka koje su karakteristične za unos i kontrolu izbornih rezultata, a pomoću kojih će se steći uvid u svladanu materiju, a ujedno i ostaviti mogućnost za dodatna pojašnjenja. Također, polaznici obuke će biti obvezni položiti i pismeni test.
Literatura:	Uputa za rad na aplikaciji, Izborni zakon BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/04, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16 i 41/20), Pravilnik o provedbi izbora u BiH (“Službeni glasnik BiH“, br. 27/22), Plan i program edukacije članova tijela za provedbu izbora, br. 06-1-50-3-132-1/22 od 3. 2. 2022. godine

Literatura

- Izborni zakon Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH”, broj: 23/01, 7/02, 9/02, 20/02, 25/02, 4/04, 20/04, 25/05, 52/05, 65/05, 77/05, 11/06, 24/06, 32/07, 33/08, 37/08, 32/10, 18/13, 7/14, 31/16, 41/20, 38/22 i 51/22);
- Pravilnik o provedbi izbora (“Službeni glasnik BiH“, broj 27/22);
- Instrukcija o obuci, testiranju i certificiranju kontrolora izbornih rezultata izbornih povjerenstava (“Službeni glasnik BiH”, broj: 41/22);
- Plan i program edukacije kontrolora izbornih rezultata za Opće izbore 2022. godine.
- EUROPSKO POVJERENSTVO ZA DEMOKRACIJU PUTEV ZAKONA (VENECIJANSKO POVJERENSTVO) KODEKS DOBROGA VLADANJA U IZBORNIM PITANJIMA SMJERNICE I OBRAZLOŽENJE usvojeni na 52. sjednici Venecijanskoga povjerenstva (Venecija, 18. – 19. listopada 2002. godine), Izvor: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2002\)023rev2-cor-bos](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2002)023rev2-cor-bos)

KRATKA BIOGRAFIJA AUTORA

dr. Suad Arnautović

Suad Arnautović, doktor političkih znanosti, je u lipnju 2004. godine imenovan od strane Zastupničkoga doma Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine za člana Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine. Nakon isteka prvoga sedmogodišnjeg mandata ponovo je imenovan na tu dužnost 2011. godine, a u ožujku 2020. godine izabran je po treći put za člana Središnjega izbornog povjerenstva BiH. U razdoblju siječanj 2008. – svibanj 2009. godine obavljao je dužnost predsjednika Središnjega izbornog povjerenstva BiH, a 1. travnja 2022. godine po drugi put je izabran za predsjednika Središnjega izbornog povjerenstva Bosne i Hercegovine.

SURADNIK NA IZRADI PRIRUČNIKA

MUSTAFA LAKOVIĆ, službenik u Tajništvu Središnjega izbornog povjerenstva BiH, angažiran na poslovima koordinатора za rad s izbornim povjerenstvima. Poslove koordinatora obavlja od 2002. godine do danas. Imenovan je za kontrolora izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH ili za člana Uprave Glavnoga centra za brojanje u svim izbornim ciklusima do sada.

SURADNIK NA IZRADI PRIRUČNIKA

VELJKO PETROVIĆ, službenik u Tajništvu Središnjega izbornog povjerenstva BiH, angažiran na poslovima koordinatora za rad s izbornim povjerenstvima. Poslove koordinatora obavlja od 2002. godine do danas. Imenovan je za kontrolora izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH ili za člana Uprave Glavnoga centra za brojanje u svim izbornim ciklusima do sada.

SURADNIK NA IZRADI PRIRUČNIKA

MLADEN VIČEVIĆ, službenik u Tajništvu Središnjega izbornog povjerenstva BiH, angažiran na poslovima suradnika za tehničku provedbu izbora i obuku. Poslove suradnika obavlja od 2003. godine do danas. Imenovan je za kontrolora izbornih rezultata Središnjega izbornog povjerenstva BiH ili za člana Uprave Glavnoga centra za brojanje u svim izbornim ciklusima do sada.

KONTAKT PODATCI

Adresa:

Središnje izorno povjerenstvo BiH
Danijela Ozme br.7
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Telefon:

Centrala: + 387 33 251 300
Faks: + 387 33 251 329

E-pošta:

koordinatori@izbori.ba
Mrežna stranica:
www.izbori.ba